

KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ELŐTERJESZTÉS

Előterjesztő: Csáfordi Dénes polgármester

Tárgy: Hajdúhadház Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2025-2030

Ügyintéző: Ölveti Zsolt pénz- és adóügyi irodavezető

Iktatószám: -

Melléklet: Gazdasági program 2025-2030

Feladatot jelent: Ölveti Zsolt pénz- és adóügyi irodavezető

Véleményező bizottság:
Pénzügyi, Ügyrendi, Etikai,
Közrendvédelmi és Polgári Védelmi Bizottság

Bizottsági elnök:
Fórián Albert

Egyéb véleményező szerv: -

Törvényességi véleményezésre benyújtás időpontja: 2025.03.17.

Törvényességi ellenőrzést végezte:

Dr. Tóth Judit *aljegyző*

Látta: **Dr. Juhász Marica** *jegyző*

Az ülés időpontja: 2025. március 27.

Egyéb meghívottak: -

NYILVÁNOS ÜLÉS/ZÁRT ÜLÉS

Hajdúhadház Város Önkormányzata
Polgármesterétől

4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 1.
(52) 384-103

Tisztelt Képviselő-testület!

A város hosszú távú fejlesztési elképzeléseit, gazdasági programját 2020-tól 2025-ig terjedő időszakra vonatkozóan tartalmazza a korábban 121/2020.(IX.24.) határozattal elfogadott „Hajdúhadház Város Önkormányzata Gazdasági Program 2020-2025”, melyet a Képviselő-testületnek a megalakulását követő 6 hónapon belül felül kell vizsgálnia.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 42. § 4. pontja értelmében a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át a gazdasági program megalkotása, felülvizsgálata.

Mötv. 116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot minősített többséggel elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testületének

..../2025.(III.27.) határozata

Hajdúhadház Város Önkormányzata

2025-2030. évekre szóló

Gazdasági Programjának elfogadásáról

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és úgy határozott, hogy az előterjesztés mellékletét képező Gazdasági programot 2025-2030 közötti időszakra elfogadja.

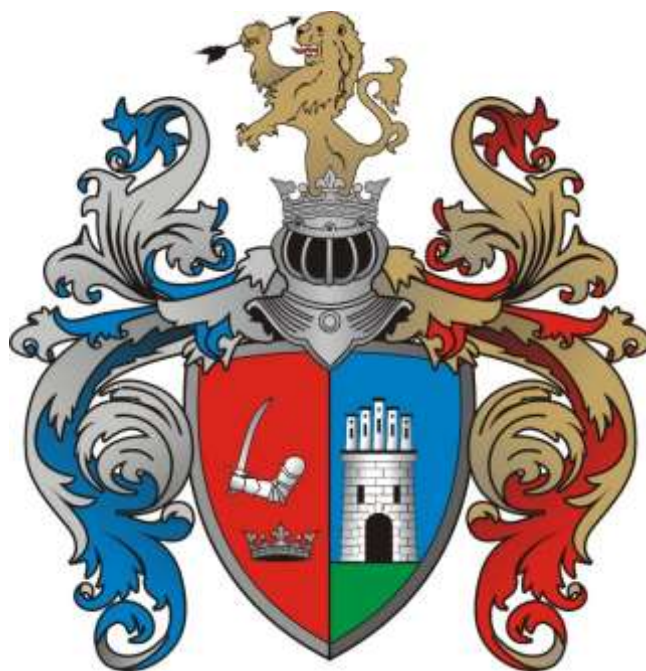
Határidő: folyamatos

Felelős: Csáfordi Dénes polgármester

Hajdúhadház, 2025.03.17.

Tisztelettel:

Csáfordi Dénes
polgármester

HAJDÚHADHÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Gazdasági Program 2025-2030

2025. március

Tartalom

1.	Vezetői Összefoglaló.....	3
2.	Helyzetelemzés.....	5
2.1.	Történelmi áttekintés	6
2.2.	Földrajzi elhelyezkedés	7
2.3.	Társadalmi, demográfiai helyzet, foglalkoztatottság	8
2.4.	Infrastruktúra helyzete	11
2.4.1	Közlekedés	11
2.4.2	Közművek	13
2.4.3	Energiaellátás	14
2.5	Vállalkozási tevékenységek jellege, összetétele.....	14
2.6	Az önkormányzat által ellátott feladatok, városi intézmények.....	19
2.7	Környezeti adottságok, környezetvédelem.....	24
2.8	Az előző ciklus megvalósult és folyamatban lévő fejlesztések	25
2.9	A település jelenlegi állapotának elemzése, SWOT analízis.....	36
3.	Fejlesztési koncepció.....	37
3.1.	A város adottságai és helyzete.....	37
3.2.	Fejlesztési alapelvek	38
4.	Stratégiai fejlesztési célok	39
4.1.	Városi szintű középtávú tematikus célok.....	39
4.2.	Városrészi szintű területi célok.....	43
4.3.	A 2025-2030 közötti Gazdasági Program által lefedett időszakban tervezett beruházások:.....	47
5.	A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	49
6.	A fejlesztések megvalósításának feltételei:.....	51

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A gazdasági program elsődleges és legfontosabb feladata a város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével. Ennek egyik fontos eleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű ember felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város belterületének keleti és déli részein található szegregátumokban élnek. A társadalmi-gazdasági problémák közül elsősorban a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni. A kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatók részben a pénzügyi-gazdasági válság következményei, részben a „történelmi hagyaték”, a rendszerváltás után kialakult új gazdasági, társadalmi állapotok eredménye. A nagyarányú munkanélküliséget a város és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével, új munkahelyeket teremtő beruházások megvalósításával lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a város elhelyezkedéséből (Hajdúhadház Debrecen és Nyíregyháza között fekszik) származó előnyök intenzívebb kihasználása.

A népességmegtartó-erő tekintetében kiemelten kell kezelni a lakosság életkörülményeinek javítását is. Az utóbbi években számos olyan beruházás valósult meg (pl. városközpont rehabilitáció; kerékpárúthálózat fejlesztése; szennyvízberuházás, belvíz elvezető rendszer kiépítése, Épületek energetikai korszerűsítése és a szociális városrehabilitáció folytatása a központi területek parkok zöldítésével), amely a helyiek komfortérzetét javítja, több területen további fejlesztések szükségesek (pl. szegregátumok integrációja a városi szövetbe, leromlott városrészek fejlesztése és az ott lakó munkanélküliek nagy arányának a csökkentése). A jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani a városi környezet komplex fejlesztésére, egyéb esetben a települési környezet leromlik, ami a gazdaságilag aktív lakosság további elvándorlásához vezethet.

Hajdúhadház a települést körülvevő városok elszívó ereje ellenére is be tudja tölteni járásközponti funkcióját a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügyi alapellátás, az oktatás és a szociális alapellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az utóbbi években megvalósított komplex energetikai beruházások hozományaként az önkormányzati költségvetésben az utóbbi időszakhoz képest megtakarításként fog jelentkezni a rezsikiadások csökkenése.

A város gazdasági teljesítménye jóval alulmarad a város méretéből adódó gazdasági potenciálnak. Hajdúhadház Hajdú-Bihar vármegyében, a Debrecen és Nyíregyháza között elhelyezkedő ipari-logisztikai tengelyben helyezkedik el, ugyanakkor gazdasági teljesítménye nem számottevő. Hajdúhadházon a mezőgazdaság és az ipar szerepe kiemelkedőnek tekinthető a foglalkoztatás szempontjából. A város jelentős területű, ugyanakkor kihasználatlan ipari területekkel rendelkezik. A cégek letelepítése érdekében az alapinfrastruktúrát az ipari területeken bővíteni szükséges, illetve a befektetés-ösztönzési tevékenységet meg kell erősíteni.

Hajdúhadházon a turisztikai szektor szinte teljesen hiányzik. A térségi, egyes esetekben vármegyei ill. országos jelentőségű turisztikai vonzerők, programok ellenére az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások, azok kiszolgáló infrastruktúrája szinte teljesen hiányosnak tekinthető a városban és a környékén is. A turizmus adottságai a településen jóval túlmutatnak az ágazat gazdaságban betöltött szerepénél. A következő években fontos feladat az Önkormányzat számára a turisztikai lehetőségek-adottságok kiaknázása.

Hajdúhadház társadalmi életében meghatározó aktív, civil szervezetek tevékenységére helyezve a hangsúlyt a kulturális és a sportélet támogatásával biztosítható a helyi széttagolt, szegregált lakosság bekapcsolása a város társadalmi vérkeringésébe, mely biztosítja a társadalmi integrációt, ami a gazdasági fejlődés előfeltétele, motorja. A kapcsolódó infrastrukturális beruházások mindegyike az integrációt támogatja. A fejlesztéseknek tovagyűrűző hatás van a város további szegmenseinek, főként a gazdaság fejlődésére.

Az elmúlt időszakban elnyert Európai Unió által finanszírozott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plussz keretében elnyert projektek megvalósítása jelentősen hatott a város fejlődésére.

Az előző időszakban a koronavírus miatt kialakult veszélyhelyzet, jelen időszakban a kialakult háborús helyzet, az ezáltal gerjesztett infláció hat negatívan a gazdasági helyzetre.

Hajdúhadház Város Önkormányzatának stratégiai célja a város gazdasági teljesítményének visszaállítása és lehetőségeihez mérten a gazdasági növekedés támogatása, a hajdúhadházi lakosok munkalehetőségének javítása, valamint életkörülményeinek megtartása, javítása és a város működésének-, gazdaságának-, infrastruktúrájának- és közszolgáltatásainak hatékony fejlesztése. Fontos feladat a célok elérése érdekében a helyi vállalkozások működésének – tervezett fejlesztéseinek támogatása, a letelepülni szándékozó vállalkozások ösztönzése és az

önkormányzat tervezett projektjeinek megvalósítása. A természeti és egyéb adottságok jobb kihasználása, a város vonzóbbá tétele és a hatékonyabb városmarketing segítheti a stratégiai célok elérését. Továbbra is meg kell vizsgálni és a lehetőségekhez igazodva ki kell használni a 100%-os mértékű, vissza nem térítendő pályázati forrásokat, ügyelve a reálisan megvalósítható tervezésre, valamint a város rendelkezésére álló erőforrások biztosítására.

Mindezen célok elérése érdekében figyelembe kell venni a város lehetőségeit, a háborús helyzet, az infláció által okozott gazdasági károk kezelését, a tervezett fejlesztéseket, azok humán- és anyagi erőforrás igényét, és a lehetőségekhez, valamint a város gazdasági adottságaihoz igazodva kell megvalósítani azokat.

2. HELYZETELEMZÉS

Gazdasági Program elkészítésének háttere:

A gazdasági program készítésének kötelezettségét Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a is rögzíti. A Képviselő testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit hivatott bemutatni, melynek elkészítése a helyi Önkormányzat felelőssége. A Gazdasági Program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, 5 éves fejlesztési tervet határoz meg. A Gazdasági Programban szerepelnie kell a mindazoknak a céloknak és feladatoknak, amelyek a helyi Önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programmal szemben támasztott elvárások:

1. A kötelező- és vállalt feladatok hatékonyabb ellátását, a város működőképességének megtartását- és fejlődését szolgálja.
2. A tervezett feladatok, projektek megvalósítása és az ahhoz kapcsolódó pályázati források, saját erő összhangjának megteremtését.
3. A koronavírus által okozott gazdasági károk mérséklésének támogatása a Kormányzati intézkedések mellett saját hivatali- és intézményrendszerén keresztül.

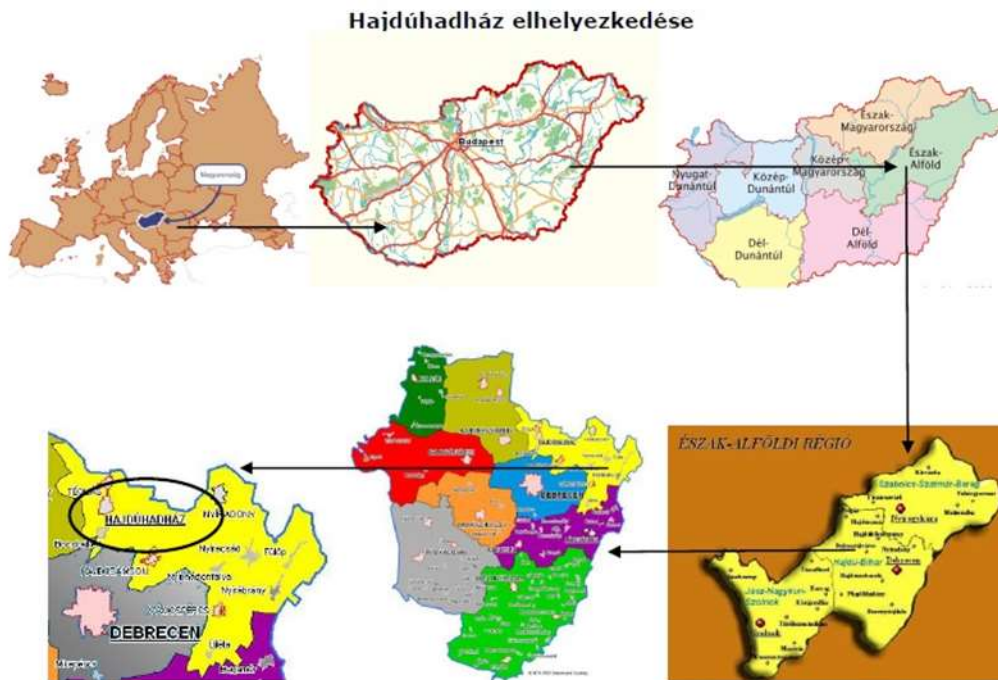
2.1. Történelmi áttekintés

A város nevével írásos forrásokban, a XII. századtól találkozunk, amely akkor Szabolcs vármegyéhez tartozott. Hadház a török hódítás alatt a Magyar Királyság területéhez tartozott. A település életében meghatározó jelentőségű volt, hogy területén Bocskai István fejedelem 1605-ben hajdúkat telepített le és a 1605. december 12-én Hadháznak is városi rangot adományozott. A hajdúk a településen 1610. körül telepedtek le véglegesen. A letelepedést követően a hajdúk a város védelmi rendszerének kialakításához láttak hozzá. A település védelmét szolgálta a felújított erőtemplom, valamint a város határain körbefutó erődítmény, az úgynevezett hajdúpalánk. Ebben az időszakban alakult ki a Hajdúhadház egyik fő értéke a településszerkezet, mely a mai napig őrzi a történelem lenyomatát. A településszerkezetre jellemző a kétbeltelkesség, amely a belső halmazos szerkezetet eredményezte. A védelmi rendszer tartozéka volt a csillag alakú útrendszer, amelynek közepén egy útvonal halad és ebbe fut bele több utca, ez volt a korábbi palánk erődítmény rendszer sáncainak rajzolata. A település 1872-ig volt szabad hajdúváros. 1876-ban Hajdúhadház, mint rendezett tanácsú város Hajdú vármegyébe kapott besorolást.

A település 1891-től nagyközség lett, majd 1924-ben visszanyerte városi rangját. A két világháború közötti időszak alatt a városban jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg (az elektromos hálózat kiépült, artézi kutakat fúrtak, tanyai iskolát és műutat építettek). A település 1936-tól 1984-ig ismét nagyközség volt. Közigazgatásilag fontos változást hozott a település életében, hogy 1989. március 1-től Hajdúhadház és Téglás községek egyesítésével a települést Hadháztéglás néven újra várossá nyilvánították. A település lakossága majdnem elérte a 20 000 főt. 1991. május 1.-én Hajdúhadház és Téglás ismét különvált, 1993. október 15-én pedig Hajdúhadház Bocskai kert településrésze lett független település.

Hajdúhadház identitásának meghatározó eleme a mezőgazdaság, az arra épülő élelmiszeripar, valamint gasztronómia. A városhoz köthető legjellegzetesebb mezőgazdasági termék a Hadházi lapos káposzta, az abból készült savanyú káposzta, valamint káposztás ételek. A káposzta termelése és feldolgozása a város életének, kultúrájának meghatározó része volt. Jelenleg e hagyomány ápolását szolgálja az évente megrendezésre kerülő Hadházi Káposztás Napok.

2.2. Földrajzi elhelyezkedés

Hajdúhadház az Észak-alföldi régióban, Hajdú-Bihar vármegye északi részén helyezkedik el. A település a Hajdúhadházi járás központja. Hajdúhadház két vármegyeszékhely között helyezkedik el, Debrecenről északra 18 km-re, és Nyíregyházától délre 30 km-re. A település északi része Téglás városával össze van nőve. A település az országos jelentőségű közlekedési útvonalak, a 4-es számú főút és a 100-as számú vasútvonal mentén helyezkedik el. A jó közlekedési kapcsolatok illetve a 2 nagyváros közelsége határozza meg a település táji, természeti arculatát, hiszen hazai viszonylatban viszonylag urbanizált környezetben fekszik. A természetföldrajzi besorolását tekintve a Dél-Nyírség kistáj északi részén helyezkedik el. A kistáj jellegéből adódóan Hajdúhadház területének nagy részét homoktalaj borítja, előfordulnak a külterületeken szélbarázdák, deflációs mélyedések, melyek a mezőgazdasági termelés egyik korlátozója.

Hajdúhadház legfontosabb természeti értékének a magas arányú erdős területek, valamint a város két Natura 2000 területe tekinthető. A település síkvidéken található, alapvetően mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el, erdősültsége országos viszonylatban is magas.

A város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, ugyanakkor a város belterületén található közhasználatú zöldterületek aránya igen alacsony. A közterek és parkok előfordulása elsősorban a városközponti területekre jellemző, más városrészekben alacsony a

közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas kiépített zöldfelületek aránya. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. Mindez közvetett módon befolyásolja a település környezeti állapotát, a városi klímát és a lakosság életminőségét is. Az előző időszak alatt több pihenőpark is kialakításra került.

2.3. Társadalmi, demográfiai helyzet, foglalkoztatottság

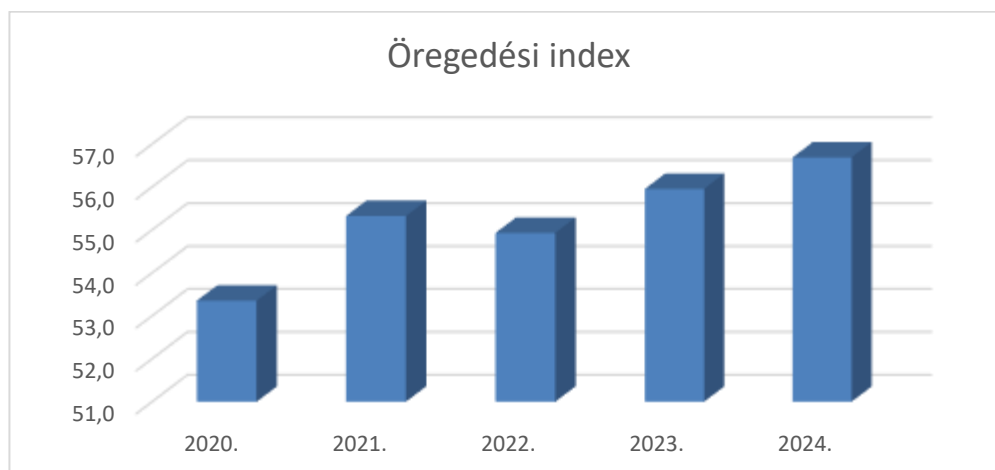
Hajdúhadházon a népesség csökkenése volt megfigyelhető a nyolcvanas években a természetes szaporodás ellenére, a nagyarányú elvándorlásnak köszönhetően. A kilencvenes években szinte megállt az elvándorlás és a lakónépesség folyamatos növekedése figyelhető meg.

2025-ben a becsült lakónépesség 13.616 fő. A városi lakosság 2020-2025 közötti változását az alábbi diagramm mutatja, mely összesen 154 fős többletet jelent.

Hajdúhadház öregedési indexe (100 gyermekkorúra jutó 65 év feletti) 2024-ben 56,7 %-os volt, mely folyamatosan emelkedett, így 2024-ben 100 fő 14 év alattira közel 57 fő 65 év feletti jutott. Az országos átlagos adatokhoz viszonyítva kedvező az érték. Az országos tendencia az, hogy a lakosság általánosan öregedő, az országos átlag 2005-ben érte el a 100 %-ot, 2024-re már 143,2 % az index, tehát 100 fiatal korú lakosra 143 fő idősebb lakos jut. Hajdúhadházon az elmúlt 5 évben a fiatalok száma 111 fővel 3.048 főre, míg az idősek

száma 161 fővel 1.728 főre nőtt. A fiatalos népességszerkezetből adódóan, Hajdúhadházon a fiatalokra és a gyermekes családokra irányuló szolgáltatások fejlesztése és működtetése az egyik legjelentősebb feladat. Ebből is adódóan kiemelt feladat a védőnői szolgálat és gyermekorvosi rendelés infrastruktúrájának javítása, bővítése.

A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 2024. év december hónapban országosan 4,5% volt.

A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 2024. év 12. hónapban Hajdú-Bihar vármegyében 4,64 % volt. A relatív mutató aránya vármegyei szinten 0,19 %-ponttal volt alacsonyabb a 2023. évi értéknél.

Hajdúhadházon a munkavállalási korú népesség 2024. év december hónapban 8413 fő volt.

Az alábbi ábra mutatja a hajdúhadházi nyilvántartott álláskeresők %-os arányát az aktív korú lakossághoz viszonyítva, az elmúlt öt év vonatkozásában:

A fenti ábrából kitűnik, hogy 2020 és 2024 között sikerült csökkenteni a regisztrált álláskeresők számát. Ez a csökkenés köszönhető a térségben tapasztalható munkaerő kereslet növekedésének, valamint a közfoglalkoztatásnak. Az alábbi közfoglalkoztatotti adatokból is kiderül, hogy a közfoglalkoztatási programnak milyen fontos szerepe van a munkaerő foglalkoztatásában.

Év	Közfoglalkoztatásban részt vevő személyek átlagos létszáma
2020.	340
2021.	236
2022.	259
2023.	178
2024.	184
2025. hatósági szerződés szerint	224

A lakosság életminőségét számos tényező befolyásolja közvetlen és közvetett módon. A családok életkörülményeit alapvetően meghatározza a lakások felszereltsége, komfortossága. Az utóbbi évtizedben mindkét területen jelentős javulás következett be, ugyanakkor a lakások komfortfokozata a város egyes szegregált területein igen kedvezőtlen. Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. A gépkocsállomány számának változása az országos, regionális és vármegyei adatoktól egyaránt elmarad.

A társadalom életminősége a vármegyei átlagtól jelentősen elmarad, melynek egyik fő indikátora a népesség egészségi állapota. A településen működő háziorvosi szolgálatok adatszolgáltatása alapján egyértelművé válik, hogy legmagasabb arányban – hasonlóan az országos trendhez – a szív- és érrendszeri megbetegedések a mozgásszervi betegségek, illetve anyagcsere megbetegedések (cukorbetegség) jellemzőek.

2.4. Infrastruktúra helyzete

2.4.1 Közlekedés

Közúthálózat

Hajdúhadház országos jelentőségű közúti (4-es számú főút) és vasúti (100-as számú vasúti fővonal) közlekedési folyosók mentén helyezkedik el. A város közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években a 354-es főút megépítésével tovább javult (Debrecen északi elkerülő, amely közvetlen kapcsolatot teremt az M35-ös autópályán keresztül az ország nyugati részével). A településen nem vezet keresztül jelentős tranzitforgalmat bonyolító út, a 4-es számú főút a települést nyugatról elkerüli. A térség városai közötti közlekedésből adódóan ugyanakkor a Béke útja és a Dr. Földi János utca mentén a városközponti belterületén jelentős forgalom halad át.

A 2025-ben és 2026-ban TOP Plusz forrásból folytatódnak Hajdú-Bihar Vármegye 4 és 5 számjegyű útjainak felújítása. Ebben a körben kerül felújításra a 4902-es út Hajdúhadház és Hajdúsámson közötti 10 km-es, és a 3507-es út Hajdúböszörmény felőli 8 km-es útszakasz felújítása.

Nagy jelentőségű a 4-es számú főutat érintő útfejlesztés kezdődik ebben a periódusban. A fejlesztés célja a Debrecen - Nyíregyháza között 2x2 sávós közúti kapcsolat létrehozása, amely megteremti a két város gazdasági övezetei között a nagy kapacitású, biztonságos közúti összeköttetést. Tanulmányterv, környezeti hatástanulmány már készült, a projekt rendelkezik környezetvédelmi engedéllyel. Az előkészítés második lépéseként elkészítik a fejlesztés engedélyezési- és kiviteli tervdokumentációját, amelyre a hatályos jogszabályoknak megfelelően elindult a közbeszerzési eljárás. Ezt követően kerül majd sor a részletes tervezési feladatokra, végül pedig a kivitelezés megindítására. A fejlesztés keretében mintegy 35 km hosszú – ebből 10 km meglévő, 25 km új nyomvonalon vezetett – nagy kapacitású, biztonságos közúti kapcsolat épülne ki, tervezetten 6 különbszintű csomóponttal és a hozzá kapcsolódó alcsomópontokkal, továbbá 3 kétsávós körforgalommal, valamint 19 műtárggyal. A fejlesztéssel érintett szakasz a 354. számú főút – távlati Debrecen keleti elkerülő szakasz

csomópontjától a 4. számú főút – M3 autópálya csomópontjáig tart majd. Az új elkerülő út keresztezi majd a Hajdúböszörmény és a Hajdúvid felé vezető utak nyomvonalát. Ezek az utak a találkozási pontokon az új négysávos út fölött vezetnek majd át.

A böszörményi úti kereszteződés egyben közlekedési csomópont is lesz, ahol az új út fel- és lehajtási lehetőségeit is kiépítik.

A városi úthálózat fő elemei az országos közúthálózat települési átkelési szakaszaival jelentős részben egybeesnek, de fontos városi főutak, önkormányzati kezelésben vannak. Az úthálózat szabályos szerkezete csak a főbb hálózati elemekre és a periférikus lakóterületekre jellemző, az utcahálózat nagy része a történelmi maradványokra épülő csillagterekkel szabdaltnak, szabálytalan jellegű. A főbb lakóövezetek utcái elsősorban a déli területen épültek szabályos párhuzamos és merőleges elrendezéssel. Az egyes lakóövezetek utcáira szűk keresztmetszet jellemző, a belső területek csak néhány fontosabb utcája szélesebb (pl. Zrínyi u., Kazinczy u.).

A város belső közlekedési adottságait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a település központján keresztülhaladó forgalom igen jelentős, a parkolóhelyek száma elégséges, de időszakosan kialakulhat kapacitáshiány. Hajdúhadház központi területein kívül jelentős hiányosságok jelentkeznek a burkolt belterületi utak arányában. A Város igyekszik a pályázati források kihasználásával bővíteni az aszfaltozott utak számát. A előző ciklusban megvalósult Leromlott városi területek rehabilitációja pályázat keretében 6 utca aszfaltozása valósult meg. A 2022-ben elnyert Belterületi közutak fejlesztése Hajdúhadházon pályázat 16 utca aszfaltozását teszi lehetővé, mely 2025-ben fog megvalósulni.

Vasúti közlekedés

Vasúti közlekedés szempontjából a település a Debrecen – Nyíregyháza fővonalon fekszik. A vasútvonal a település keleti részén húzódik észak-déli irányultságú. A vasútállomás a város központjától 1 km távolságban található. Általában a hétköznapi menetrend alapján óránként, csúcsidőben pedig félóránként közlekednek a szerelvények mindkét irányban.

Debrecen és Nyíregyháza gazdasági kapcsolatának fejlesztése érdekében a 4-es számú főút 2x2 sávosítása mellett a vasúti közlekedés megújítása is megkezdődik 2025 év végén. A vasútvonal felújítását követően akár 160 km/órás sebességgel is közlekedhetnek majd a vonatok. A pályatest felújítása mellett az érintett szakaszon lévő állomások és megállóhelyek épületei, peronjai is felújításra kerülnek. Hajdúhadházon várhatóan egy új megállóhely is kialakításra kerül a szükséges parkolókkal, illetve egy gyalogos felüljáró az állomásnál a

biztonságos átkelés érdekében.

Tömegközlekedés

A városban helyi tömegközlekedés nincs. A helyközi és távolsági közösségi közlekedés a városban kedvezőnek mondható Hajdúhadházon a helyközi megállóhelyek döntő többsége (6 db) észak-déli irányban a Béke útja, Dr. Földi János utca mentén helyezkedik el. Elsősorban az átmenő forgalom a jellemző (a Téglás – Debrecen útvonalon haladó járatok érintik a települést), a Debrecennel való kapcsolat nagyon erős, a szomszédos településekkel kevésbé hangsúlyos. Csúcsidőben az autóbuszjáratok 15-20 percenként követik egymást mindkét irányban, azon kívül 30-60 percenként. A 4. sz. főúton keresztül minden környező település közvetlenül elérhető.

Kerékpáros közlekedés

A kerékpárút hálózat kiépítettsége – a már megvalósult fejlesztések ellenére – nem megfelelő (hiányoznak a kelet-nyugat irányú szakaszok) A nagyobb forgalmú utak mellett a belterületen, illetve a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából a külterületeken, további fejlesztésre szorul. 2022-ben felújításra került a várost átszelő régi 4-es főút mentén a régebben kialakított déli és északi kerékpárutat összekötő központi szakasz, ami következtében egészen Bocskaiertől Téglásig a városon keresztülhaladva végig lehet közlekedni. A Debrecen -Tokaj közötti útvonalon, amelynek Hajdúhadház is része csak a rövid távú tervekben szereplő Pallag-Bocskaiert és Téglás- Újfehértói szakaszok hiányoznak, így a kerékpáros turizmus fejlesztésének lehetőségét a Városnak érdemes kihasználnia. A környezetbarát közlekedési formák elterjedése pozitív hatást fejt ki a környezet állapotára a károsanyag-kibocsátás, illetve részben a zajszennyezés szempontjából is. A kerékpározás népszerűségének növelése érdekében 2021-ben átadásra került az erdei kerékpáros singletrail pálya, illetve 2023-ban megépült a kerékpáros pihenő és szociális épület a Gáborkertben.

2.4.2 Közművek

A településen az ivóvíz szolgáltatást az ÉRV Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. végzi. 2023-ra a közüzemi ivóvízhálózat hossza összesen 58,6 km, a bekapcsolt lakások száma 3.710 db.

A szennyvízelvezetési szolgáltatást is az ÉRV Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. végzi. A településen kiépült csatornahálózat hossza 54,8 km. A bekötött lakások száma 2001-ben 783 db volt, míg 2023-ban már 2.918 db lakás volt rákötve a közüzemi-szennyvízhálózatra.

A belterületi csapadékelvezető hálózat a településen kb. 55%-ban kiépített, a következő időszakban jelentős fejlesztésekre szorul. A város belterülete a főcsatornák vízgyűjtő területének megfelelően 5 egységre osztható. Ennek megfelelően 5 jelölt csatorna biztosítja a csapadékvíz elvezetést emellett a téglási önkormányzat kezelésében lévő Kistréti felső csatorna biztosítja a Kistréti Tározóba történő befogadást. A település északi része a Kistréti tározóba kerül levezetésre, melynek területe 2,15 ha. Az önkormányzat egy 2019-es pályázati fejlesztés során a tározó befogadó képességét egy 1 ha területű záportározóval növelték meg. A déli területek csapadék víz elvezetése a Nap utcai tározóba történik, amely 1,9 ha területű.

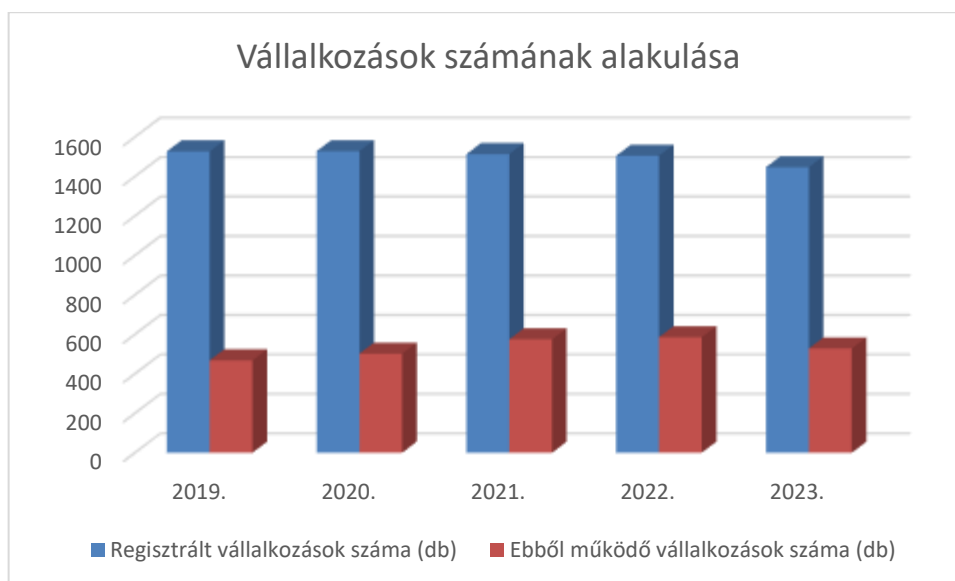
2.4.3 Energiaellátás

A gázellátás a település vasúton túli területeitől eltekintve közel teljes kiépítettségű, majd 99%-os. A vasúton túli szegregált területek 1/3-a rendelkezik gázellátással. Jelenleg a településen az összes gázcsőhálózat 2023-as adatok alapján 79 km hosszú. A csőhálózat kiépítése egy nagy szakaszban történt 1993-94-ben, amikor 1993-ban 54,8 km, majd a következő évben további 23,1 km hálózat épült, ezt követően minimális bővítéssel emelkedett 79 km-re a gázcsőhálózat hossza. Hajdúhadházon a lakások 60%-án (2.557 db lakásban) megoldott a gázfűtés. A gázfogyasztásba bekapcsolt lakások aránya az elmúlt években kismértékben ugyan, de folyamatosan növekedett.

Az elektromos energiaellátás 100 %-ban biztosított, beleértve a külterületi lakott helyeket is. 2023-ban 4.310 db háztartási fogyasztót tartottak nyilván, amelyek 12.061 ezer kWh villamos energiát fogyasztottak, míg az összes villamosenergia-fogyasztó száma 4.615 db volt, számukra a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége 17.814 ezer kWh volt 2023-ban.

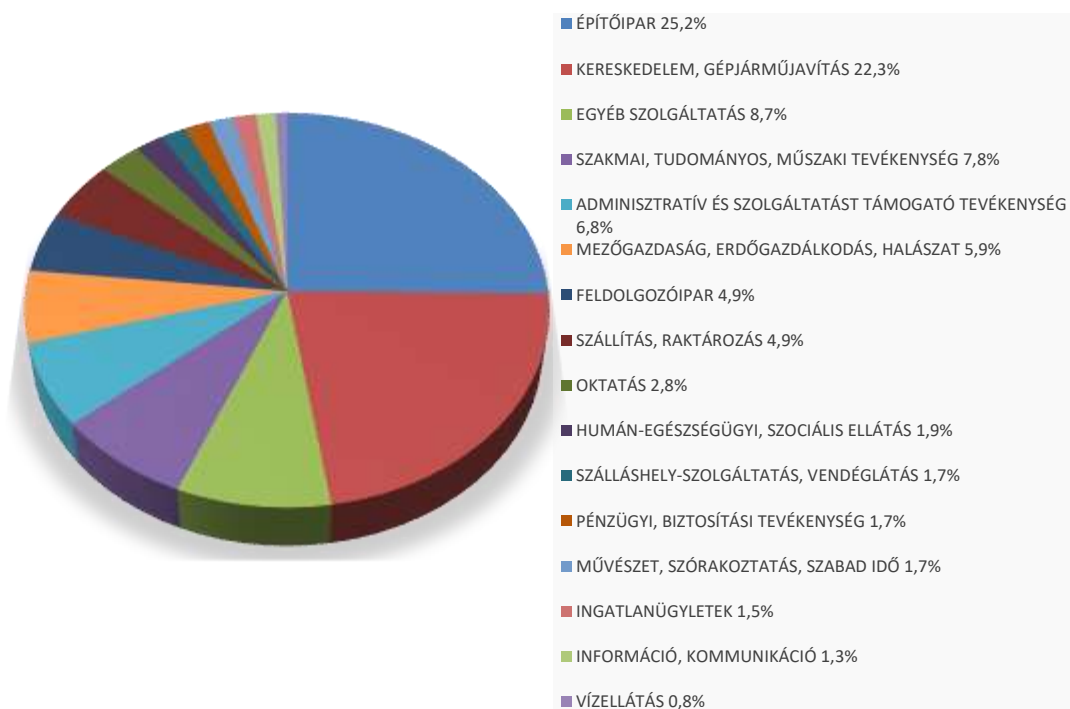
2.5 Vállalkozási tevékenységek jellege, összetétele

Hajdúhadházon a regisztrált gazdálkodó szervezetek száma 2016-2020 között folyamatosan emelkedett. 2021-től csökkenés figyelhető meg. 2023. évben a településen 1.447 db regisztrált vállalkozást tartottak nyilván. 2014-hez viszonyítva ez 22 db csökkenést jelent. Az elmúlt 10 évben 2020-ban érte el a legmagasabb számot 1.528 db volt a regisztrált vállalkozások száma.

A működő vállalkozások számában a 2017-től tartó növekedés megtorpant, 2022-ről az 585 db működő vállalkozás száma 528 db-ra esett vissza, de a növekedés 2017-hez képest így is 170 db.

Működő vállalkozások megoszlása 2023

2023-ban a legtöbb vállalkozás Hajdúhadházon az építőiparban (133 db) tevékenykedett, a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban (118 db), az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (46 db) és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban (41 db) működött.

2019-2023-as időszakban a legnagyobb növekedést az építőipari (31 db) és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (16 db) nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások, míg a legnagyobb csökkenést a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (-15 db) és az egyéb szolgáltatás (-8 db) nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások produkálták.

Mezőgazdaság

2023-ban 31 vállalkozás működött a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat nemzetgazdasági ágakban, ez az összes vállalkozás 5,87 %-a. A településen a szántó területek után az erdőterületek kiterjedése a legjelentősebb. A település erdőterületeinek nagysága a vármegyei erdőterületek több mint 7%-át adja. A növénytermesztésben a kukorica, napraforgó és a rozs a meghatározó termesztett növények. A zöldségfélék közül a káposzta termesztésének van nagy hagyománya Hajdúhadházon, a Hadházi lapos káposztafajta országsszerte híres, ami köré épülő nagyszabású gasztronómiai esemény a Káposztás napok kerül minden évben megrendezésre. Az állattenyésztés nem olyan meghatározó Hajdúhadházon, az állatállomány nagy részét a tyúk- és kacsá állomány teszi ki. Az állattartásra jellemző a magáncélú tartás.

A mezőgazdasági vállalkozásokra jellemző a településen a családi és egyéni vállalkozások, amelyek a gazdaságos birtokméret és az ideális erő- és munkagéppark terén jelentős versenyhátrányokkal küzdenek. A településen jelen lévő őstermelők nagyobbik része elsősorban a családi kassza kiegészítésére törekszik a saját zöldség-gyümölcs igényük kielégítésén túl.

A 2019-ben felújított városi piac a családi gazdaságok, őstermelők, valamint a vásárlók számára is magas színvonalú kereskedelmi hátteret és nagyobb vonzerőt biztosít.

Ebben a gazdasági ciklusban megvalósul a 4-es út mentén a Gáborkert mellett egy helyi termelői piac kialakítása.

Ipar

Hajdúhadházon 2023-ban az ipar, építőipar összevont nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások aránya 25,19 %-os volt.

2023-ban az ipar, építőipar összevont nemzetgazdasági ágban 133 db vállalkozás működött. Összességében elmondható, hogy nincsenek nagy sok főt foglalkoztató ipari vállalkozások.

A településen ipari park nem található, viszont Hajdúhadház településrendezési terve gazdasági ipari övezetnek jelöl több területet is. A kijelölt gazdasági ipari területek:

- Nyugati iparterület: A Dorogi utca, 4-es számú főút, Kossuth utca, Arany János utca és a település nyugati lakott területe között 3 részre darabolt kb. 45 ha-os terület.
- Keleti iparterület: Hunyadi és Árpád utcák által határolt 20 ha-os terület

A kijelölt ipari területeken azonban kiépített infrastruktúra nincs, valamint esetleges nagyobb betelepülő részére nincs elegendő összefüggő iparterületnek kijelölhető rész. Kizárólag a kereskedelmi, szolgáltató területek közvetlen közelében van valamennyi infrastruktúra bekötés lehetősége biztosítva. A kijelölt területek felülvizsgálata szükséges.

Szolgáltatások

A tercier szektorban szereplő ágazatok Hajdúhadház gazdaságában lényeges szerepet töltenek be mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások szempontjából. A város működő vállalkozásainak 68,93 %-a a szolgáltatás szektorban tevékenykedik, de ez összességében a vármegyei és az országos arányoktól is elmarad. A tercier szektor több mint 32 %-a a kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működik, ezen kívül még a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és az adminisztratív és logisztikai tevékenység tekinthető jelentősnek a vállalkozások száma alapján. A szolgáltató szektorban működő cégek foglalkoztatottságát tekintve a 10 fő alatti mikrovállalkozások a jellemzőek.

A kereskedelmi kínálatot nagymértékben befolyásolja a nemzetközi kereskedelmi láncok működése Hajdúhadház északi részén a Lidl és a Penny Market áruház. Jellemzően a környékbeli településekről, de még Debrecen északi részéről is járnak Hajdúhadházra bevásárolni.

A kereskedelmi egységek között a településen a kiskereskedelmi üzletek vannak nagyobb számban. A kiskereskedelmi üzletek alapvetően alacsonyabb színvonalúak, melyben a vevőknek főként az olcsóbb árukat kínálja. A helyi kínálat a magas színvonalú vásárlási igények kielégítésére nem alkalmas. A kiskereskedelmi egységek közül az élelmiszerüzletek részaránya a legmagasabb.

A lakossági alapszolgáltatások lefednek minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja. Az üzleti szolgáltatások tekintetében azonban a városban jelentős hiány mutatkozik, üzleti szolgáltató központ nem működik.

Hajdúhadházon a turisztikai szektor szinte teljesen hiányzik. A térségi, egyes esetekben vármegyei ill. országos jelentőségű turisztikai vonzerők, programok ellenére az

idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások, azok kiszolgáló infrastruktúrája szinte teljesen hiányosnak tekinthető a városban és a környékén is. A városban nem található regisztrált kereskedelmi és falusi szálláshely. Az Önkormányzati tulajdonban lévő Ezerjő vendégház az egyetlen szállás a településen, amely 20 fő befogadására képes.

A turizmus adottságai a településen jóval túlmutatnak az ágazat gazdaságban betöltött szerepénél. Hajdúhadház számos természeti és történelmi értékekkel rendelkezik, a településen több térségi, vármegyei jelentőségű rendezvények vannak, illetve a Káposztás napok az utóbbi években országos hírű rendezvénné nőtte ki magát. A település fő turisztikai értékei a következők:

1. A főtéren található kéttornyú Református Templom, amely a Tiszántúl három kéttornyú református templomának egyike.
2. A város másik jellegzetes épülete a település központjában lévő Városháza, amelynek épületét 1912-ben építették szállodának.
3. A településen két nagy kiterjedésű, közösségi jelentőségű természetvédelmi terület (Natura 2000 terület) található.
4. A városban minden évben megrendezésre kerülő programok: Hajdúhadházi szabadtéri színházi fesztivál, Hadházi Káposztás Napok.
5. A városban több történelmi, híres hadházi személyhez kapcsolódó emlékhely, kül- és beltéri művészeti alkotás található.
6. A természeti és kulturális adottságok kihasználása: Csörsz árok, templomrom régészeti feltárása, erdei tanösvény, bringaút stb.

Az elmúlt időszakban tapasztalt háborús helyzet és az infláció a helyi gazdaság ill. ipar szereplőinek nagyobb részére is negatív hatással vannak. A gazdasági szereplők támogatására gazdasági mentőcsomagot dolgozott ki a Magyar Kormány. Ez a krízishelyzet kezelése mellett a gazdaság újra indítását és egy elfogadható szintre emelését is támogatja. A jelenlegi helyzetben is jól látható, hogy rövid- és középtávon is elsősorban a helyi gazdaság újraindítását lehet célként kitűzni. Az ipari üzemek betelepítése elsősorban a helyi, mikrotérségi munkalehetőségek megteremtése, a terület népességmegtartó erejének és gazdasági jövedelemtermelő képességének növelése miatt lenne fontos feladat. Ennek infrastrukturális hátterét kívánja az Önkormányzat biztosítani a kijelölt ipartelepek fejlesztésével.

2.6 Az önkormányzat által ellátott feladatok, városi intézmények

A helyi közügyek és a helyben biztosítandó közfeladatok körében ellátandó feladatok

Az önkormányzati jogokat illetően az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlását az Alkotmánybíróság védi. Az önkormányzati jogok minden önkormányzat tekintetében egyenlők. Az önkormányzati autonómia lényegi vonása, hogy a helyi önkormányzat a törvény keretei között önállóan, szabadon mérlegelve járhat el. Döntése kizárólag törvénysértés esetén bírálható felül.

A települési önkormányzatok (községi, városi, fővárosi és kerületi) és a vármegyei önkormányzatok egymástól eltérő feladat- és hatáskörrel rendelkeznek. A helyi önkormányzatok a helyi igényektől és teljesítőképességtől függően egymástól eltérő önkormányzati feladat- és hatásköröket vállalhatnak. Az államigazgatási feladatok- és hatáskörök telepítésénél is érvényesül az, hogy a városi önkormányzatok jegyzői több feladatot és hatáskört kapnak, melyeket a város területén kívül, rendeletben kijelölt illetékességi területen a községekre is kiterjedően látnak el.

Hajdúhadház Város Önkormányzata a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Magyarország helyi önkormányzatairól) alapján látja el feladatait.

Az Mötv. szerint a helyi közügyek, illetve a helyben biztosítható közfeladatok az alábbiak:

- településfejlesztés, településrendezés; településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágszálóirtás);
- óvodai ellátás;
- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;

- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- távhőszolgáltatás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Az önkormányzat tulajdonában álló, ill. fenntartott intézmények feladatok:

Városi Bölcsőde és óvodai ellátás

Hajdúhadház Város Önkormányzata 2017-ben vette át a Városi Bölcsőde önálló fenntartását, ezután Hajdúhadházi Bölcsőde néven működik tovább. A városban jelenleg folyamatosan növekszik a 0-3 éves korosztály, a bölcsőde 48 férőhelye az előző ciklus alatt 100 %-os kapacitással működött. A minden évben nagy túljelentkezés miatt az Önkormányzat 2022-ben bővítette a férőhelyek számát, átadásra került a meglévő épület bővítésével létrejött 2 csoportszoba, ami 24 további gyermek elhelyezését tette lehetővé. Az így 72 férőhelyesre bővült Bölcsőde kihasználtsága továbbra is 100 %-os.

Az óvodai ellátás végzését 2018-tól összevonva a Hajdúhadházi Városi Óvoda 3 tagintézményében biztosítja az Önkormányzat. A 3 tagintézmény összességében 20 csoportszobában 600 fő elhelyezésre alkalmas. A köznevelési törvény változásával szigorodtak a 6 éves kor után óvodában maradás feltételei, továbbá 2015-től kötelező a 3. életévet betöltött gyermek ellátása is. Jelentős hatással van a kapacitás-kihasználtságra a helyi református egyházi óvoda működése is. Az Önkormányzat TOP Plusz sikeresen elnyert támogatás keretében az Óvoda Bercsényi utcai telephelyének két foglalkoztatóval, egyéni fejlesztő helyiségekkel, valamint a Szilágyi Dániel u. 2-4. alatti székelyhelyének egy tornaszobával való bővítését fogja a pályázat keretein belül megvalósítani. A Hajdúhadházi

Városi Óvoda Bercsényi utcai telephelye jelenleg 6 csoportszobával üzemel, de a városban egyre több az óvodáskorú gyerek, így igény lett a bővítésre.

Szociális ellátás

Az önkormányzat továbbra is kiemelt figyelmet fordít az idősekre, családokra és a szociálisan rászoruló személyekre. Az elmúlt évek során sajnos egyre növekszik a szociálisan rászoruló, szegregált lakókörnyezetben élők száma, attól függetlenül, hogy rengeteg pályázati forrás felhasználása célzottan a szegregátum felzárkóztatására, képzésére fókuszált. Hajdúhadház Város Önkormányzata a Hajdúhadházi Család- és Gyermekjóléti Központ működtetése révén biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat, valamint a gyermekjóléti alapellátásokat. A Hajdúhadházi Mikrotérségi Gondozási Központ biztosítja a házi segítségnyújtást, az idősek nappali ellátását, a demens személyek nappali ellátását, étkeztetését, a támogató szolgálat keretében a fogyatékkal élő személyek személyi segítségét, szállítását. Az Önkormányzat a Szociális alapszolgálatok fejlesztése TOP Pusz projekt keretében a jelenlegi 2 telephelyen működő Gondozási Központ az Önkormányzat tulajdonában lévő Arany János utca 24. szám alatti épület felújításával átalakításával kerül összevonásra. A 2024-ben beszerzett Ford Transit kisbusz segíti a támogató szolgálatnál megnövekedett igények kiszolgálását.

Közművelődés, kultúra

A közművelődés legtágabb értelmezésében az iskolai rendszeren kívüli képzés és önképzés feladataitól a szabadidő kulturált eltöltése lehetőségének intézményi és rendezvényi biztosításán keresztül a civil szféra közösség-szervező munkájában való részvételig mindenre kiterjed. A közművelődési és könyvtári feladatok ellátását 2024 januárjától a Hajdúhadház Város Önkormányzata által újonnan alapított Földi János Művelődési Központ és Könyvtár biztosítja. A Művelődési Ház, a Földi János Könyvtár, Égerházi Emlékház, Hajdúhadházi Galéria, Szabadtéri színpad kulcsfontosságú szerepet játszanak a város kulturális arculatának formálásában és a helyi közösségek kulturális értékeinek megőrzésében, gyarapításában, a helyi közélet szervezésében.

A Művelődési Ház tevékenységét tekintve helyet biztosít különböző rendszeres alkotó művelődési formák (művészeti csoportok), klubok, szakkörök foglalkozásainak.

További lehetőséget teremtett a művelődési ház és a város életében a Szabadtéri színpad, amely városi rendezvények, koncertek, és színi előadások helyszínéül szolgál. Alapterülete és elhelyezkedése biztosítja a lakosság teljes körű elérését és színes kulturális programok megrendezését.

A Könyvtár, az Emlékház és Hajdúhadházi Galéria látja el a könyvtári tevékenységek mellett a Magyar Kultúra Napja, a Költészet Napja, Ünnepi Könyvhét, Népmese Nap, az Őszi Gyermekkönyvnapok, valamint az Országos Könyvtári Napok kiemelt rendezvényeket.

Az Égerházi Emlékház több heti és havi szakkörnek, időszaki kiállításnak (pl. „Bocskai és a hajdúk” című kiállítás, Kézimunka szakkör kiállítása), családi kézműves napnak és nyári tábornak adott otthont, biztosítva ezzel a város lakosai számára a kultúrához, közösségi élményekhez való hozzáférést.

Egészségügyi ellátó rendszer

Hajdúhadházon a lakosság egészségügyi alapellátását 4 háziorvosi, 2 gyermekorvosi és 3 fogászati körzet biztosítja. Hajdúhadház Város Önkormányzata a háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátás biztosítására vállalkozói szerződést kötött, amely keretében biztosítják a lakossági egészségügyi ellátását.

2023-ban a háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek és meglátogatottak száma 64.870 eset, a házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek és a lakásokon történt betegellátás száma 22.837 eset volt. Az egy házi és gyermekorvosra jutó lakosok száma Hajdúhadházon 2.269 fő, amely Hajdú-Bihar vármegye városai közül az egyik legmagasabb érték, valamint a járási, a vármegyei, és az országos átlagához viszonyítva is kedvezőtlen értéknek tekinthető. A védőnői szolgálatot ellátók száma 8 db.

Oktatási Intézmények

Földi János Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola 2012. augusztus 1-én alakult, két nagy önkormányzati intézmény összeolvadásával. 2017.01.01-től az intézmény fenntartója és működtetője a Hajdúböszörményi Tankerületi Központ, de a tulajdonosi jogokat Hajdúhadház Város Önkormányzata gyakorolja. A feladatellátás 3 telephelyen történik, a központi épületben a Bocskai tér 14. szám alatt általános iskola 1-8. évfolyam, illetve az alapfokú művészeti oktatás zajlik. A Szilágyi Dániel úti ill. a Rákóczi utcai tagintézményekben az 1-8. évfolyam közötti általános iskolai képzés folyik. Az intézmény által ellátott feladatok az általános iskolai nevelés-oktatás, nappali rendszerű iskolai oktatás, alapfokú művészeti oktatás, sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása.

Az iskolában jelentős a roma kisebbséghez tartozók aránya. Az általános iskolában a 3 tagintézményben összesen 58 osztályban folyik az oktatás, a tanulói létszám a 2024/25-ös tanévben az alábbiak szerint alakul:

	Összes tanulói létszám	Alsó tagozatos tanulók száma	Felső tagozatos tanulók száma
Bocskai tér 14. szám alatti székhelyen	566	282	284
Szilágyi Dániel u. 2-4. szám alatti tagintézményben	468	287	181
Rákóczi u. 50. szám alatti telephelyen	44	27	17
Összesen:	1078	596	482

A művészeti oktatás keretében van lehetőség zeneművészetet, képzőművészetet és táncművészetet is tanulni. A pedagógus létszám az általános iskolában 146 fő.

A városban működik még egy általános iskola a **Rózsa Tivadar Református Általános Iskola**, amely egyházi fenntartásban van. Jelenleg 287 tanulóval működik. A tanári létszám 25 fő.

Berettyóújfalui Szakképzési Centrum Szilágyi Dániel Szakképző Iskolája

Hajdúhadház egyetlen középfokú, nappali rendszerű képzést nyújtó intézménye. Az intézmény fenntartása a szakmai munka támogatása a BSZC feladata. Az alkalmazottak bérezése a BSZC feladata. A pedagógusok létszáma 21 fő. A szakközépiskolai beiskolázás során a 2024. évben 4 szakképesítés közül lehetett választani, a kőműves, festő, mázólo tapétázó, kereskedelmi értékesítő, valamint szociális gondozó és ápoló. A képzésekre jellemző, hogy a hátrányos helyzetű lakosság igényeinek megfelelő szakképesítések kerülnek indításra. A 2024. évben 151 diák kezdte meg a tanévet az iskolában. Az intézményben felnőttoktatás is zajlik.

2.7 Környezeti adottságok, környezetvédelem

A természetföldrajzi besorolását tekintve a Dél-Nyírség kistáj északi részén helyezkedik el. A kistáj jellegéből adódóan Hajdúhadház területének nagy részét homoktalaj borítja, előfordulnak a külterületeken szélbarázdák, deflációs mélyedések, melyek a mezőgazdasági termelés egyik korlátozója.

Hajdúhadház legfontosabb természeti értékének a magas arányú erdős területek, valamint a város két Natura 2000 területe tekinthető. A település síkvidéken található, alapvetően mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el, erdősültsége országos viszonylatban is magas.

Felszíni és felszín alatti vizek

Természetes vízfolyás nincs a településen és a közelében sem. Hajdúhadház belvízzel mérsékelten veszélyeztetett területnek mondható, de a városban esős időszakban vízállásos területek alakulhatnak ki, főleg a település nyugati, illetve vasúton túli keleti oldalán, amely az ipari besorolású, ipari parknak szánt területeket érinti.

A talajvíz állása 2-4 m között található, a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Hajdúhadház az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A Hajdúhadház-Fényestelep ivóvízbázisa sérülékeny környezetű, amelyre potenciális veszélyforrást jelentenek az engedély nélkül és szakszerűtlenül kivitelezett, magántulajdonban lévő kiskutak.

Városi zöldterületek

A város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, ugyanakkor a város belterületén található közhasználatú zöldterületek aránya igen alacsony. A közterek és parkok előfordulása elsősorban a városközponti területekre jellemző, azonban más városrészekben is megtalálhatóak. Az utóbbi években a városközponti zöldterületek megújultak, a közparkok növényállománya vegyes, általában még további felújításra szorulnak, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. Mindez közvetett módon befolyásolja a település környezeti állapotát, a városi klímát és a lakosság életminőségét is. Az előző program időszaka alatt a csillagtereken pihenőparkok kerültek kialakításra, illetve a Kossuth utcán kondipark épült.

Levegő szennyezettség

A település és környezete levegője jó. Amennyiben azonban a légszennyezettségi adatokat tekintjük, akkor látható, hogy a mértékadó környezetterhelést a közlekedés okozza és elhanyagolható az ipar szennyezőanyag kibocsátása. A bel- és külterületen legjelentősebb levegőterhelést (a porterhelés mellett) a parlagon álló termőterületek gyomvegetációjának pollenterhelése okozza. Az önkormányzat szigorú erőfeszítése ellenére is minden évben vannak parlagfűvel benőtt területek, amelyekre kényszerkaszálást kell elrendelni.

Környezetvédelem

A település is azon magyar alföldi települések közé tartozik, ahol az urbanizációs, társadalmi és gazdasági fejlődési tendenciák még nem jelentenek olyan mértékű környezet- és természetvédelmi konfliktust, amely kritikus helyzet elé állítaná a települést. Ugyanakkor a növekvő környezetterhelés hatásaival feltétlen számolni kell. A mai viszonyok között a környezetvédelem és a klímatudatos magatartás, szemléletformálás megkerülhetetlen feladat egy Önkormányzat számára. A városban működő bölcsőde, óvodák, általános és középfokú oktatási intézményekben is kiemelt fontosságot kap a környezettudatos szemléletformálás. Hajdúhadház Város Önkormányzata is elköteleződött a környezetvédelem mellett. Az elmúlt években például az önkormányzat által fenntartott intézmények jelentős részénél megvalósultak európai uniós forrásokból komplex energetikai beruházások, illetve megújuló energiát felhasználó napelemez, napkollektoros rendszerek telepítése. Egyre több környezetvédelmi, klímatudatos akciót szervez a lakosság részére az Önkormányzat, ami azért nagyon fontos jelenleg és a jövőben is, mivel a környezeti problémák jelentős részét a tudatlanságból vagy a nem megfelelő hozzáállásból fakadó emberi tevékenység okozza.

2.8 Az előző ciklus megvalósult és folyamatban lévő fejlesztések

Megvalósult pályázatok:

- **Belvíz elvezetése Hajdúhadházon III. ütem,** pályázati azonosítószám: TOP-2.1.3-16-HB1-2021-00020 pályázat összköltsége: 200.000.000 Ft.

Projekt célja: A meglévő vízelvezető rendszer, több helyen is felújításra szorul, illetve lokális helyeken nincs hatékony csapadékvíz elvezetés.

A tervezés tárgyát képező területek: 11072 hrsz Attila utca, 11203 hrsz Deák Ferenc utca, 11215/2 hrsz Rákóczi utca, 11483 hrsz Kinizsi utca, 12247 hrsz Bercsényi utca, 13040 hrsz Gárdonyi G. utca, 13166 hrsz Görgey utca, 13190 hrsz Munkácsy M. utca, 13238 hrsz Homok utca, 13262 hrsz Akácfa utca 13293 hrsz Sillye G. utca. A Rákóczi utca mentén létesülnek meglévő földmedrű árkok nyomvonalán, nyílt szelvénnel, vb.

mederelem burkolattal, rendre 166,172, 314 fm hosszon. Ezek a csatornák kapcsolódnak a tervezett Rákóczi utcai útrehabilitációhoz, a bejelölt nyomvonalak összhangban vannak az útrehabilitáció fentebb is említett tervével. Ezen csatornák befogadója a 2-1-0 jelű meglévő zárt csatorna, amely a Téglás utcánál keresztezi a Rákóczi utcát. Az út mindkét oldalán épülnek csatornák, összhangban az utépítési tervvel. 2-1-2-1 jelű csatorna: A Deák F. utcán épül meglévő földmedrű árok nyomvonalán nyílt burkolt csatornaként, 224 fm hosszon. Befogadója a Rákóczi utca déli oldalán futó – szintén tervezett – 2-1-2 jelű csatorna. Az utcában jelenleg még földút van. 3F-1, 3F-2, 3F-3 jelű csatornák: Szintén a tervezett Rákóczi utcai útrehabilitációhoz kapcsolódóan, az utépítési tervvel összhangban előírányzott viszonylag rövid (90, 64, ill. 87 fm) csatornák. Nyílt burkolt szelvénnnyel tervezettek. Befogadjuk az Attila utca mentén északi irányba vezető 3-0-0/F jelű meglévő zárt csatorna. 3-0-0 jelű csat. (meghosszabbítás): Ez a csatornaszakasz a déli városrészben a Silye G. utcában létesül a meglévő 3-0-0 főgyűjtő meghosszabbításaként. Az utcában jelenleg még földút van. A tervezett csatornaszakasz 386 fm hosszú, ebből ~170 m zárt csatornaként építhető egy dombvonalat átmetszésénél, a további szakasz nyílt burkolt csatornaként tervezett. Ez a csatornaszakasz befogadóként szolgál a becsatlakozó utcák - szintén tervezett – csatornáinak. 3-0-6 jelű csatorna: A Görgey utcán épül nyílt burkolt csatornaként 193 fm hosszon. Az utcában földút van. A csatorna befogadója a 3-0-0 jelű csat. Jászai M. utcai, már meglévő nyílt burkolt szelvényű szakasza. 3-0-7 jelű csatorna: A Munkácsy M. utcában épül nyílt burkolt csatornaként 185 fm hosszon, kis eséssel. Az utcában még földút van. A csatorna befogadója a 3-0-0 jelű csat. Jászai M. utcai, már meglévő nyílt burkolt szelvényű szakasza. 3-0-8 jelű csatorna: A Bercsényi utcában épül nyílt burkolt csatornaként 237 fm hosszon, földút mentén. A tervezett csatorna a Jászai M. utcán, a 3-0-0 jelű csat. jelenlegi végszelvényéhez csatlakozik. 3-0-9 jelű csatorna: A Homok u. – Gárdonyi G. u. nyomvonalon épül nyílt burkolt csatornaként 342 fm hosszon, a tereplejtési viszonyokhoz igazodva, végig földutas szakaszon. A befogadó ez esetben is a 3-0-0 jelű csat. Silye G. utcai, szintén most tervezett szakasza. 3-0-10 jelű csatorna: Az előzőhöz hasonlóan a Silye G. utcai tervezett csatornához kapcsolódóan épül az Akácfa – Gárdonyi G. - Zöldfa utcák mentén, végig földutas nyomvonalon, a domborzati viszonyok által meghatározott U-alakú nyomvonal-geometriával. A tervezett csatorna hossza 618 fm, mederszelvénye nyílt burkolt. 3-0-10-1 jelű

csatorna: A Gárdonyi G. utcán épül nyílt burkolt csatornaként 108 fm hosszon, földutas szakaszon, az Akácfa utcán tervezett csatornához csatlakozóan. 4-1-0 , 4-1-1 jelű csatornák: A Kinizsi Pál utcában épülnek $451+169= 620$ fm hosszon. Az utca keskeny szabályozási szélességű, már megépült az aszfalt útburkolat, s mindkét oldalon járda van. A 4-1-0 nyomvonalon már csapadékvízvezető rendszer is van, azonban nem jól működik, átépítése szükséges. A szűk utcakeresztmetszet miatt – üzemeltetési szempontból kedvezőbb - nyílt burkolt árok elhelyezésére nincs lehetőség, ezért zárt szelvényű csatornát tervezünk tisztítóaknákkal, felszíni beton folyókákkal, víznyelőkkel. A tervezett csapadékvíz elvezető rendszer megépítéséhez előreláthatólag útburkolat bontásra/helyreállításra is szükség lesz. A tervezett vízvezető rendszer befogadója a 4-1-0 jelű csatorna 0+215 szelvényében lévő tisztítóakna. (Innen a meglévő csatorna az utcára merőlegesen, a 20. sz. lakóház mellett, O40 b. zárt szelvénnel, majd nyílt árokként vezet ki a 4-0-0 főgyűjtő felé.) Az építési munka sem táj, sem természetvédelmi területet nem érint. A tervezett létesítmény környezetében - Helyi védettségű természeti érték - Érzékeny Természeti Terület - Természetvédelmi oltalom alatt álló terület nem található. A projektnek nincs előrelátható klímakockázata.

- **Leromlott városi területek rehabilitációja Hajdúhadházon,** pályázati azonosítószám TOP-4.3.1-16-HB1-2020-00017, pályázat összköltsége: 500.000.000 Ft.

Projekt célja:

- Irinyi lakótelep (10 lakóegység) felújítása, korszerűsítése Bercsényi u 39 bérlakás kialakítása, hozzá kapcsolódó eszközök beszerzése, Irinyi utca 22 szám alatti lakás megvásárlása és energetikai felújítása
- térfigyelő kamerák elhelyezése:
 - Hajdúhadház, Dorogiás utca
 - Hajdúhadház, Dorogiás utca Béke utca kereszteződésénél,
 - Hajdúhadház, Zöldfa utca és Gárdonyi utca kereszteződésénél,
- közúthálózat felújítása: Lehel utca, Sugár utca, Erzsébet utca, Jászai Mari utca, Irinyi utca, Szabó Gábor utca, Károlyi Mihály utca.

- közösségi kert kialakítása
- közösségi épület kialakítása (Bercsényi utca 13. szám)
- **Kerékpáros pihenő és szociális épület kialakítása Hajdúhadház külterületén**
azonosítószám: 3282383146 pályázat összköltsége: 14.352.690 Ft,
Projekt célja: Hajdúhadház külterületén, Gáborkert 19607 helyrajzi számú ingatlanán egy kerékpáros pihenő és egy szociális épület kerül kialakításra. Az épület az alábbi műszaki tartalommal kerül megvalósításra: A főfalak alatt sávalapozás készült statikai leírás szerinti szélességben, C20/25-XC1-32-F2 betonból épül. Az alapozási sík legalább 80-100 cm mélységben (fagyhatár) helyezkedik el. Szigetelés: Talajnedvesség elleni szigetelés, 1 réteg talajnedvesség elleni modifikált szigetelés bitumenes lemezből, tervezzük. Felmenő szerkezetek: Az épület külső kitöltő falazata 30 cm vastag Porotherm Válaszfalak: A válaszfalak 10-es Porotherm válaszfallapokból. Födém: közbenső födém 10x18 cm fagerendás födém alul lécvázon gipszkarton burkolattal, felül OSB lemezzel Koszorú: A falegyenre 20 cm magas, 30 cm széles C20/25-XC1-24-F3 -es monolit Vb. koszorú készül. Tetőszerkezet: Hagyományos félnyeregvetős, fedélszékkal. Készül, I. o. fenyőfából (12/15 cm). Héjazat: Lindab PLX állókorcos lemez antracit színben, teljes felületű deszkázaton vízzáró, páraáteresztő alátétfóliára kasírozott struktúrált távtartó szellőző szőnyeggel. Esőcsatorna: Horganyzott eres, ill. lefolyócsatorna Nyílászárók: Fa nyílászárók a terven jelölt méretekben. Belső nyílászárók: Fa kivitelezésű nyílászárók. Padlóburkolatok: hidegpadló: csúszásmentes mázas kerámia kültéri burkolat: fagyálló térkő burkolat Falburkolatok (belső): Glettel, háromszor meszelt kivitelben, 2,10-ig csempézve. Vízellátás: vízellátás rétegvíz megcsapoló nyelő- és aknáskúttal Vízvezeték anyaga: KPE műanyag cső. Lefolyócsatorna anyaga: NA 150 KG-PVC műanyag. Szennyvíztárolás: 3 m³-es előregyártott műanyag szennyvíz tartály Csapadékvíz saját telken belül összegyűjtve kerül elvezetésre és elszikkasztásra. Elektromos energia: 32 A biztosított. A villamos berendezések tervezése az MSz 595 szabvány, a MSz 1600/1-16., az MSz 172/1, az MSz 274, valamint a 35/1996. (XII. 29.) BM számú rendelettel közzétett OTSz előírásai szerint készült. A belső villanyszerelés csövezve készül. Megvilágítás: A helyiségek mesterséges megvilágítását az MSZ 6240 szerint kell biztosítani. Az egyes áramkörök védelmi rendszerei: Világítás: zárlatra és túláram védelemre kismegszakító Erőátvitel: zárlatra olvadó biztosító, túláram védelemre mágnes kapcsoló Az épület jellegének megfelelő

lámpatestek kerülnek kivitelezésre. A tervezett elosztó berendezések terhelésre és zárlatra vannak tervezve.

- **1869/2021. (XII. 3.) Korm. határozat alapján folyósított költségvetési támogatás beruházás keretében kerékpárút kialakítása**, azonosítószám 545577, pályázat összköltsége: 215.009.438 Ft

Projekt célja: a pályázat során idegen terület érintettség nélkül, valamint közmű átépítés nélkül az alábbi szakaszokon valósul meg a beruházás:

- Belterület határától - Bedő Albert utcáig: elválasztás nélküli gyalog és kerékpárút
- Bedő Albert utcától – Jászai M. utcáig: elválasztott gyalog-és kerékpárút
- Jászai M. utcától - Mester utcáig: elválasztás nélküli gyalog és kerékpárút
- Rákóczi utcától – Vásártér utcáig: kerékpárút, mivel ezen a szakaszon önálló járda van a gyalogosok számára
- Vásártér utcától - Téglás település határig: elválasztás nélküli gyalog és kerékpárút

- **Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Hajdúhadházon III. ütem**
azonosítószám: TOP-PLUSZ-2.1.1-21-HB1-2022-00034 támogatási összeg: 289.997.991 Ft.

Projekt célja: Hajdúhadház Város Önkormányzata a jelenlegi gazdasági helyzetben igyekszik havi kiadásait a lehető legkisebbre csökkenteni. Az intézmények fenntartása jelentős terhet ró a költségvetésre, kiváltképp a téli időszakban.

A fejlesztések között 5 db épületen komplex energetikai fejlesztés ill. 1 db jó energetikai adottságokkal rendelkező épületen csak napelemes rendszer telepítése tervezett. Több kötelező feladatot ellátó szervezet intézményének korszerűsítésére kerül sor a pályázatban.

A projekt során az alábbi épületek kerülnek korszerűsítésre:

1. Könyvtár - 4242 Hajdúhadház, dr. Földi János utca 8. - homlokzati, lábazati és fűdémszigetelés, nyílászárócsere, 8,4 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése,
2. Családsegítő Központ - 4242 Hajdúhadház, Béke utca 54. /b épület; Hrsz: 10239 - homlokzati, lábazati és fűdémszigetelés, nyílászárócsere, fűtőkorszerűsítés során új

kondenzációs kazánnal történő fűtésrendszer kiépítése, radiátorok cseréje. 11,2 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése, projektarányos akadálymentesítés,

3. Önkormányzati konyha - 4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 8. /b. Ezen az épületen homlokzati, lábazati ill. a lapostető hőszigetelése valósul meg, a meglévő nyílászárók és cseréje 3rétegű műanyag nyílászárókra. A fűtésrendszer korszerűsítés keretében a meglévő gázkazán cseréje kondenzációs gázkazánra, radiátorok cseréje ill. egy 7,2 kWp teljesítményű napelemes rendszer kerül kiépítésre. A projektarányos akadálymentesítés is megvalósul az épület vonatkozásában.

4. Önkormányzati konyha - 4242 Hajdúhadház, Jókai utca 1-3. – homlokzati, lábazati és földszigetelés, nyílászárócseréje, fűtéskorszerűsítés során a hőleadó radiátorok cseréje. 7,2 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése, projektarányos akadálymentesítés,

5. Önkormányzati konyha - 4242 Hajdúhadház, Szilágyi Dániel 2-4.- homlokzati, lábazati és lapostető szigetelés, nyílászárócseréje, fűtéskorszerűsítés során a hőleadó radiátorok cseréje. 7,2 kWp teljesítményű

napelemes rendszer telepítése, projektarányos akadálymentesítés,

6. Borház - 4242 HAJDÚHADHÁZ, Gáborkert 19633/1 hrsz ingatlanon új épületben egy 20 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése.

- **Bocskai tér, Hunyadi u. Ligeti u (49101 jelű országos közút 0+000 – 5+282 km) rehabilitációja, Hajdúhadház és Hajdúsámson közötti út felújítása kerékpársáv kiépítésével, vasúti keresztezések közlekedésbiztonsági fejlesztése**

A pályázat megvalósítása: Hajdúhadház Ligeti bekötőút burkolatfelújítása magába foglalta a 13646/9 10856, 021 hrsz utak felújítását. Minden szakaszra jellemző, hogy az aszfaltburkolat állapota jelentősen leromlott, felújításra szorul. Az első szakaszon az állapotromlása a meglévő kiemelt szegélyek állapota miatti nem megfelelő vízelvezetésre vezethető vissza. A meglévő kiemelt szegélyek nagyrészt szétfagytak, a vízelvezetést már nem biztosítják. A kiemelt szegélyek cseréje és a megsüllyedt, vagy hálósan berepedezett területek lokális burkolatcseréje után kopó aszfaltréteg terítésével terveztük a burkolat felújítását. A szegélyek cseréje és a meglévő magassági vonalvezetés helyreállítása után a felújított szakasz vízelvezetésére a meglévő zárt csapadék víz-elvezető rendszer alkalmas, annak átépítése nem szükséges. A csatlakozó utcákban a lekerekítő ívek végéig a meglévő burkolatok felújításra kerülnek.

A második szakasz szegélyek nélküli, 6,00 m széles aszfalt burkolattal rendelkező belterületi szakasz. A padkanyesésével és a meglévő földárkok profilozásával a

vízvezetési problémák megoldhatók. A burkolat felújítását a megsüllyedt, vagy hálósan repedezett burkolatrészek lokális cseréje után egy réteg aszfalt kopóréteg terítésével terveztük. A meglévő padkát 0,5-0,5 m szélességben 15 cm M22 zúzottkővel javasoljuk stabilizálni. A 3. szakaszon a meglévő 4,00 m széles burkolat állapota erősen leromlott, a burkolatszélek letöredezettek. Ezen a szakaszon a letöredezett burkolatszélek vágása után a meglévő burkolat két oldali szélesítésével 5,00 m burkolatszélességet terveztünk 1,0-1,0 m stabilizált útpadkával. A meglévő és megmaradó burkolat felújítását egy réteg aszfalt kopóréteg terítésével terveztük a szükséges lokális pályaszerkezet cserék elvégzése után. A vízvezetési hiányosságok a meglévő szikkasztó árkok profilozásával megoldhatók. A külterületen a csatlakozó földutakon átlag 25 m hosszban 4 m-es burkolatszélességgel a sárfelhordás megelőzése érdekében teljes pályaszerkezettel szilárd aszfaltburkolatú sárrázókat terveztünk.

Megvalósítás alatt álló nyertes pályázatok:

- **Hajdúhadházi Városi Óvoda bővítése**, azonosító: TOP_PLUSZ-3.3.1-21-HB1-2022-00003 igényelt támogatás összege: 299.999.944 Ft

Projekt célja:

- Hajdúhadház Város Önkormányzata a Hajdúhadházi Városi Óvoda Bercsényi utcai telephelyének két foglalkoztatóval, egyéni fejlesztő helyiségekkel, valamint a Szilágyi Dániel u. 2-4. alatti székhelyének egy tornaszobával való bővítését kívánja a pályázat keretein belül megvalósítani. A Hajdúhadházi Városi Óvoda Bercsényi utcai telephelye jelenleg 6 csoportszobával üzemel, de a városban egyre több az óvodáskorú gyerek, így igény lett a bővítésre. Az épület jelenlegi része felújított, új hőszigetelést és új nyílászárókat kapott, valamint belső burkolat cserék is történtek. Az épület a fejlesztés során a nyugati oldalra földszinten és emeleten egy-egy csoportszobával és a hozzájuk kapcsolódó mosdó öltözővel bővül. A földszinten meghagyjuk a nyugati kijárat lehetőségét az udvarra. A fejlesztés során kialakított új épületrész földszintje az alábbi helyiségekből áll: közlekedő 10,68 m², mosdó 15,06 m², egyéni fejlesztő helyiség, logopédia 19,60 m², foglalkoztató 50,40 m², szelfogó 4,40 m². Bővítmény összesen 100,14 m² A fejlesztés során

kialakított új épületrész emeleti szintjének helyiségei: közlekedő 15,00 m², mosdó 15,06 m², egyéni fejlesztő helyiség, logopédia 20,00 m², foglalkoztató 50,40 m² Bővítmény összesen 100,46 m²

- A Hajdúhadházi Városi Óvoda Szilágyi Dániel u. 2-4. alatti székhelyének tornaszobával történő bővítése kerül megvalósításra. Az intézmény jelenleg nem rendelkezik tornaszobával, ahol a gyerekek nagyfokú mozgásigényét az időjárás viszonyoktól függetlenül ki lehetne elégíteni.

A bővítés a nyugati oldalon a földszinten bővül úgy, hogy a csoportszobák elé nem építünk. A meglévő lépcsőházat használjuk közlekedőnek a tornaszobához. A lépcsőház fala kibontásra kerül, így a pihenőről le lehet menni a szobáig. A tornaszoba előtti közlekedőből mozgáskorlátozott kijárat nyílik is az udvarra ahol 1,50 m szélességben járda készül az óvoda főbejáratáig. Az épület jelenleg akadálymentesített. Bővítmény helyiséglistája és adatai: közlekedő 23,25 m², mosdó 9,13 m², sportszertár 22,83 m², tornaszoba 71,5 m². Bővítmény összesen 126,71 m². A támogatás keretein belül történő gyerekek fejlesztéséhez szükséges modern képesség és készségfejlesztő tárgyi eszközállomány és mozgásfejlesztő udvari játékok beszerzése szükséges a mindennapi óvodai tevékenységek biztosításához. A fejlesztéssel olyan eszközök, tornaszerek, felszerelések kerülnek beszerzésre, amelyek hozzájárulnak a gyermekek mozgásának, rugalmasságának, koordinációjuk stb. fejlesztéséhez és balesetmentesek.

A beszerzendő bútorzat, tornaszerek, felszerelések, játékok és eszközök részletes adatait, darabszámát a pályázati dokumentáció között benyújtott részletes eszközlista tartalmazza.

- **Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Hajdúhadházon**, azonosító: TOP_PLUSZ-3.3.2-21-HB1-2022-00004, igényelt támogatás összege: 179.902.571 Ft

A projekt célja: a Hajdúhadházi Mikrotérségi Szociális Gondozási Központ hajdúhadházi telephelye jelenlegi állapotában egyre nehezen tudja ellátni napi szintű feladatait. A felmerülő igényekre tekintettel szükségszerű lenne a telephely bővítése, felújítása, de a tervező nyilatkozata alapján a meglévő épület gazdaságos átalakításra alkalmatlan, így a jelenlegi Hajdúhadház, Kossuth u. 11/A telephelye kiváltásra kerül.

Az új telephely a jelen pályázat fejlesztési helyszíne pedig a Hajdúhadház, Arany János utca 24. szám alatti, a Gondozási Központot fenntartó Hajdúhadházi Mikrotérsgéi Szociális Gondozási Intézményfenntartó Társulás alapító tagjának, a Pályázónak, azaz Hajdúhadház Város Önkormányzatának a tulajdonában lévő használaton kívüli ingatlanja kerül felújításra, átalakításra.

Az ingatlankiváltás során, a funkcióvesztett épületet az Önkormányzat saját célra kívánja hasznosítani, olyan tevékenységre, amelyből bevétel nem keletkezik a támogatást igénylőnél.

A projekt keretében a Hajdúhadház Arany János utca 24. szám alatti ingatlanon az épület belső átalakítása, tetőfedés cseréje, új fűtésrendszer kialakítása, elektromos hálózat felújítása, földem szigetelése, napelemes rendszer kiépítése, kerékpártároló kialakítása a gondozottak és a gondozók számára, udvarrendezés és kerítés felújítás valósul meg. A projekt része a szociális szolgálat telephelyének működését szolgáló eszközbeszerzés, illetve a támogató szolgálat, házi segítségnyújtás és az étkeztetés szolgáltatások ellátásához egy kisbusz beszerzése. A projekt megvalósítása során a projektarányos akadálymentesítés is megvalósul, valamint mivel energiahatékonysági tevékenység is tervezett így a vállaljuk, hogy az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet fejlesztés időpontjában hatályos szabályozása alkalmazandók és az elvárt energetikai elvárásoknak az épület a beruházás után meg fog felelni.

- **Belterületi közutak fejlesztése Hajdúhadházon,** azonosító: TOP_PLUSZ-1.2.3-21-HB1-2022-00050 igényelt támogatás összege: 698.203.891 Ft

A projekt célja: az önkormányzati tulajdonú szilárd burkolattal nem rendelkező belterületi földutak korszerűsítése, felújítása, szilárd burkolattal történő ellátása és a csapadékvíz elvezetés kialakítása, korszerűsítése. A fejlesztések kijelölése során fontos szempont volt az elmaradott területekről a településközpont vagy a település közintézményeinek, közszolgáltatást nyújtó létesítményeinek jobb megközelíthetősége, a lakóterületekkel való kapcsolatok javítása és a meglévő belterületi úthálózat minőségi fejlesztése. A projekt további célja egy okoszebra kialakításával a közlekedésbiztonsági fejlesztés.

A projekt keretében a meglévő földutak (szilárd burkolattal nem rendelkező utcák) burkolattal történő kiépítése történik meg illetve a hozzá kapcsolódó csapadékvíz elvezetése és átépítése, illetve az Óvoda és Bethlen utcák között a Kossuth úton a

balesetveszélyes útszakaszon közlekedésbiztonsági fejlesztés keretében egy okos zebra létesítése. A fejlesztés az alábbi utak szilárd burkolattal történő ellátását és csapadékvíz elvezetésének kiépítése:

- Bethlen utca 236 méter
- Vörösmarty utca 305 méter
- Dr. É. Kiss Sándor utca 247 méter
- Bajcsy Zsilinszky utca 566 méter
- Erdő utca 413 méter
- Vénkert utca 627 méter
- Bánomkert utca 433 méter
- Vasvári Pál utca 407 méter
- Óvoda utca 80 méter
- Álmos utca 209 méter
- Damjanich utca 378 méter
- Deák Ferenc utca 351 méter

A fejlesztendő utcák kiszolgáló/lakóutcák kivétel az Álmos utca, amely a csatolt belterületi szabályozási terv alapján gyűjtőút besorolású. A tervezett aszfalt burkolatú utak szélessége 3,5 méter.

- **Helyi termelői piac kialakítása Hajdúhadház külterületén** azonosítószám: 3290991537 pályázat összköltsége: 108.446.344 Ft, ebből támogatási összeg: 97.601.699

Projekt célja: A projekt keretében kerül kialakításra Hajdúhadház külterületén található, 0206/5 helyrajzi számú ingatlanon egy helyi termékek értékesítésére szolgáló piac. A projekt keretében Hajdúhadház Város Önkormányzata, a tulajdonában lévő külterületi ingatlanon egy helyi termékértékesítést szolgáló piactér kialakítását kívánja megvalósítani. A fejlesztés célja a helyi kistermelők áruinak kulturált körülmények közötti árusítása vevőként bevonva a térségben élőket. A fejlesztés megvalósításának helyén kialakításra kerül egy épület, melyben helyet kap egy üzlet valamint egy WC csoport. Az elárusító helyek (szabadpiac) fedett és nyitott kialakítással készülnek, így nyári melegben árnyékban és esőben szárazon árulhatnak. Az üzlet, és a piac egész területe úgy lesz kialakítva, hogy a mozgáskorlátozottak is használhassák. A wc csoportban helyet kap majd egy

mozgáskorlátozott wc is. Az épület előtt a telken kerékpár tárolásra alkalmas helyet is kívánunk kialakítani. A projekt keretében kialakításra kerülő főépületet a középén elhelyezkedő gyalogos járda két részre osztja majd. Egyik oldalon egy üzlet kerül majd kialakításra, másik oldalon egy szociális blokk. A szociális oldalon található a wc blokk (mozgáskorlátozott wc-vel), valamint hulladéktároló. Középén végighúzódnó járda (2 m széles) két oldalán helyezkednek el az elárúsító asztalok. Árnyékolást és védelmet a fa szerkezetű fedett nyeregterő biztosítja 1-1 sáv polikarbonát bevilágítóval. A fejlesztés keretében 26 parkoló lesz kialakítva plusz egy akadálymentes, valamint 6 db áruszállítás parkoló, így 33 gépkocsinak elegendő helyet építünk. A térségben jelentős számban foglalkoznak mezőgazdasági tevékenységgel, azon belül konkrétan a növénytermesztés a döntő hányadú, a termelők azonban nem tudják megoldani a távoli piacokra való eljutást, hiszen számukra az rengeteg plusz költséget jelent, ha még el is kell jutni oda. A helyi termelők által termesztett zöldségek, gyümölcsök, az általuk készített aszalványok, lekvárok iránt pedig igen nagy a kereslet.

2.9 A település jelenlegi állapotának elemzése, SWOT analízis

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
- Debrecenhez való közelség, melynek eléréséhez a közlekedési viszonyok kedvezőek, - Nagy számban rendelkezésre álló átképezhető munkaerő - Jelentős történelmi hagyományok - Jellemző a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat - A település kulturális élete magas színvonalú - Magas az erdőszűkség, gazdag a növény- és állatvilág, kihasználatlan természeti adottságok - A közszolgáltatások széles köre elérhető, megújult és jól működő az intézményrendszer - Az intézmények energiahatékonysága megfelelő - Összefüggő kerékpárúthálózat	- Iparfejlesztéshez hiányos a település ipari infrastruktúrája - Nincsenek nagy, tőkeerős vállalkozások - A mezőgazdasági termőterületek alacsony minőségűek - Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya - Magas az aktív lakosokon belül a munkanélküliek aránya - Jelentős a szegregált, leromlott területek és az ott élő lakosság nagysága - az egészségügyi alapellátás fejlesztésre szorul a szakellátási formák hiányoznak - A települési infrastruktúra elemei jelentős fejlesztésre szorulnak (ivóvíz, szennyvíz, felszíni vízelvezetés, szilárd burkolatú út, járda)
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
- Befektetői érdeklődés növekedése a város iránt - Hazai és uniós pénzügyi források rendelkezésre állása a 2025-30 közötti időszakban - Debrecenből kitelepülni szándékozó fiatal családok érdeklődése nő a város iránt - Önkormányzati tulajdonú szociális szövetkezet helyi gazdaságban betöltött szerepe növekszik - A helyi oktatás színvonala erősödik, a piaci igényeknek megfelelő középfokú képzések, átképzések szervezése - A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek	- A vállalkozási feltételek kedvezőtlenébbé válnak - Az inaktív és a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik - Az állami tulajdonban lévő utak és vasút fejlesztések elmaradnak - A koronavírus és annak pénzügyi-, gazdasági- és egyéb válságának hatásai - Banki hitelek beszűkülése, saját forrás hiánya - Az önkormányzatok állami forrásai, támogatásai csökkennek - A lakosság egészségügyi állapotának romlása, így az egészségügyi ellátórendszer helyzetének romlása

3. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A koncepció alapját szolgáló statisztikai adatok, információk, elemzések, valamint a SWOT analízis alapján Hajdúhadház városvezetése a változásorientált stratégiát választhatja. Ennek megfelelően a jövőben a kedvező adottságokat, erősségeket ki kell használni, azokra kell a gazdasági programot építeni. Emellett a gyengeségek többsége olyan feladat, amelyet kezelni kell, a hatásainak a minimalizálására kell törekedni. A város előtt álló lehetőségek és veszélyek olyan külső tényezők, amelyet a kialakítandó stratégia nem tud közvetlenül befolyásolni, ezért fontos folyamatosan nyomon követni ezen tényezők alakulását, hogy a lehető leghamarabb tudjon reagálni rá az Önkormányzat.

3.1. A város adottságai és helyzete

Az Önkormányzat alapvető célja a kötelező- és vállalt feladatainak színvonalas ellátása mellett a város likviditásának megőrzése, a megkezdett beruházások magas színvonalú kivitelezése, a reálisan megtervezett és később megtervezhető fejlesztések előkészítése és megvalósítása. Biztosítani kell, hogy az önkormányzat törvényi kötelező feladatait a helyi lakosság igényeinek megfelelően lássa el és finanszírozza.

Ennek legfőbb forrása az Önkormányzat saját bevétele, melynek legnagyobb hányadát a közhatalmi bevételek adják:

KIMUTATÁS Közhatalmi bevételekről

adatok ezer forintban

Megnevezés	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Építményadó	29.047	21.020	40.213	25.820	21.108
Magánszemélyek kommunális adója	36.286	35.705	33.828	32.741	31.952
Iparüzési adó*	151.464	156.506	158.777	234.389	318.709
Helyi adók összesen:	216.797	213.231	232.818	292.950	371.769
Talajterhelési díj	936	1.437	747	284	502
Adópótlék, adóbírság, megszünt adónem	2.799	2.855	3.695	3.371	6.008
Szabálysértési bírság	153	730	657	2.698	848
Egyéb közhatalmi bevétel / mezőőri járulék/	3.196	3.522	3.194	3.027	3.338
Mindösszesen:	223.881	221.775	241.111	302.330	382.465

*A 2020-2022 tartó időszakban a pandémiás veszélyhelyzettel összefüggésben a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény akkor hatályban volt rendelkezései alapján a mikro-, kis- és középvállalkozások esetében a Kormány a helyi iparüzési adó mértékét egy százalékban állapította meg.

Adóerőképesség

<u>Iparüzési adóerő-képesség alakulása</u>		
Év	Összeg (Ft)	Egy lakosra vetített érték (Ft/fő)
2020.	104.951.647	7.839
2021.	114.377.035	8.496
2022.	127.174.635	9.457
2023.	140.821.506	10.409
2024.	162.197.437	11.963
2025.	199.447.418	14.694

Az adóerő-képesség az önkormányzatok által elérhető átlagos értékkel számított iparüzésiadó-bevételt jelenti. Az adóerő-képesség lakosság szám alapján egy főre vetített értéke határozza meg egy település működési normatívája kiegészítésének mértékét. Hajdúhadház esetében a fenti mutató növekedése miatt a kiegészítő támogatás mértéke a 2020-as 46,08 %-os értékről 2025-re 7,87 %-ra esett vissza. 15.600.- Ft-os érték felett nem jár kiegészítő támogatás.

Ez a mutató az alapja az önkormányzatok által fizetendő szolidaritási hozzájárulás számításának. 25.001.- Ft-os határtól kell a hozzájárulást sávosan megfizetni az önkormányzatoknak.

3.2. Fejlesztési alapelvek

Hajdúhadház gazdasági programja folytatni kívánja az elmúlt években megalkotott Településfejlesztési Konceptióban, Integrált Településfejlesztési Stratégiában és a legutóbbi Gazdasági programban egyformán megfogalmazott jövőképének megvalósítását. Tekintettel az említett dokumentumok megalkotása óta eltelt időben felmerült helyi, globális és hazai kihívásokra a gazdasági program ezt a **jövőképet** felfrissítve a következőképpen fogalmazza meg:

Jövőkép: Hajdúhadház Hajdú-Bihar vármegye egyik erősödő gazdasági alapokon álló, kultúráját és hagyományait ápoló, szolidáris kisvárosa. A település megfelelő feltételeket

biztosít a jelenleg is működő, valamint a betelepülni kívánó vállalkozásoknak, biztosítva ezáltal a térség lakosságának foglalkoztatását. Gazdaságának fejlődése a fenntarthatóság elvét követve, a természeti és épített értékek megőrzése és fejlesztése mellett valósul meg. A város lakói és a településre látogató vendégek számára megfelelő színvonalú szolgáltatásokat nyújt. A település lakosságának életminősége folyamatosan javul, a társadalmi különbségek csökkennek.

4. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK

A város stratégiai céljainak kijelölése során a célok jellegét tekintve kétféle célt határozhatunk meg, amelyek a következők:

- Városi szintű tematikus célok tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.
- Városrészi szintű területi célok területi jelleggel megfogalmazott célok. A célok Hajdúhadház 3 városrészére fogalmaznak meg fejlesztési irányokat.

4.1. Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek tematikus bontásban kerülnek meghatározásra:

1. tematikus cél: A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása (T1)
2. tematikus cél: A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése (T2)
3. tematikus cél: A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése (T3)
4. tematikus cél: A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése (T4)

A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása (T1)

Hajdúhadház gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez az alapja a foglalkoztatási szint növelésének, valamint ez biztosítja a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását. A település gazdasági potenciáljának növelése a Hajdúhadházi járás és a vármegye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében az önkormányzatnak intenzív befektetés-ösztönzést kell folytatnia, javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozások lehetnek pl.: az ipari területek alpinfrastruktúrával való ellátása, megközelíthetőségének javítása, a munkaerő-piaci igényekre reagáló képzési, szakképzési környezet kialakítása.

A település gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet, többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A gazdasági potenciál szoros kapcsolatban áll a helyi munkaerőpiac keresletével és kínálatával. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének fejlesztése nélkül nem érhető el a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése.

A belső erőforrásokra épülő, élőmunka-igényes idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez, a városi gazdaság dinamizálásához és diverzifikálásához. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. Hajdúhadházon a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez elsősorban a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése szükséges. A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Helyi kis- és középvállalkozók munkahely-megtartó képességének erősítése
- Üzleti infrastruktúra fejlesztése és bővítése, vállalkozás-inkubációs eszközök kialakítása Aktív befektetés-ösztönzési tevékenység és városmarketing

- A gazdaságilag aktív lakosság piaci igényeknek megfelelő képzése, átképzése, álláskereső elhelyezkedési esélyeinek növelése
- A város turisztikai potenciáljának növelése, a turizmus feltételrendszerének kialakítása

A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése (T2)

A település népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása. A város térszerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a rendezett, esztétikus városkép megteremtése. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része olyan fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos karaktere.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben lehetőleg elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő iparterületekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfolttságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni. A városi fejlesztéseket a jelenlegi térszerkezet megtartásával, a beépített és beépítésre nem szánt területek arányának megtartásával kell megvalósítani.

A települési környezet fejlesztésének további célja az épületállomány megújítása, valamint a települési infrastruktúra korszerűsítése, hiányzó elemeinek kiépítése. Az épített környezetet érintő beruházások esetében a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez (esetlegesen az épület funkcióváltásához), bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a közszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A lakosság komfortérzetét növeli a közlekedési és közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A továbbiakban nagy figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a leromlott műszaki állapotú infrastruktúra megújítására egyaránt. A közlekedési feltételek javításában a legjelentősebb a külső közlekedési kapcsolatok

fejlesztése, amely Hajdúhadház esetében a szomszédos településekkel való közlekedési kapcsolatok fejlesztését jelenti.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elterjesztésére irányul. A belvárosban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagy forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében. A környezetterhelés csökkentése miatt a város kiemelt feladatként kezeli a bel- és külterületi kerékpárút-hálózat bővítését és folyamatos karbantartását.

Az élhető települési környezet kialakításának egyik lényeges eleme a városi identitást meghatározó karakteres városképi elemek, a városi közterek és zöldterületek fejlesztése. A város rekreációs, szabadidős felületeinek fejlesztése a település népességmegtartó erejének növeléséhez is hozzájárul. A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A Városközpont rehabilitációja
- Rekreációs területek, közösségi terek kialakítása, a városi zöldfelületi rendszer fejlesztése A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése
- A város belső- és külső közlekedési rendszerének fenntartható fejlesztése
Közműhálózat infrastrukturális fejlesztése

A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése (T3)

A település népességmegtartó erejének növeléséhez a települési környezet és infrastruktúra fejlesztések mellett nagymértékben hozzájárulnak a település (köz)szolgáltatásainak fejlesztése is. A fejlesztések megvalósítása egyrészt a szolgáltatások biztosítását, másrészt a meglévő szolgáltatások színvonalának növelését jelentik.

Hajdúhadház közszolgáltatásai többségében jól kiépítettek, a városban a legfontosabb alapszolgáltatások elérhetőek. Ugyanakkor a város egyik kiemelt célja, hogy a térség egyik szolgáltató központjává váljon, ezért a település szolgáltatásainak további fejlesztése a város jövőbeli feladatainak lényeges eleme lesz.

- A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:
- A Városközpont szolgáltató szerepének megerősítése
- A városi közszolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások kialakítása A városi közszolgáltatások hatékonyságának növelése
- IKT használata a városi szolgáltatások korszerűsítésébe

A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése (T4)

A vonzó, élhető település kialakításának az infrastrukturális fejlesztések mellett feltétele a közösségfejlesztés, a helyi identitást erősítő társadalmi projektek, beruházások megvalósítása is. A városi közösségfejlesztés fontos eleme a közösségi terek, szabadidős, rekreációs zöldfelületek infrastrukturális kiépítése, valamint a területek funkciókkal, programokkal való megtöltése.

Hajdúhadház közösségfejlesztésének egyik meghatározó eleme a városi sportélet fejlesztése, erősítése. A város az elkövetkező időszakban is nagy hangsúlyt kíván fordítani a sportolási lehetőségek fejlesztésére.

A közösségfejlesztés kiemelt szerepet kap a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok többségi társadalomba történő integrálása során. A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumokra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A város közösségi tereinek fejlesztése
- Helyi identitást erősítő programok, rendezvények szervezése
- A városi sportélet erősítése
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját segítő programok megvalósítása

4.2. Városrészi szintű területi célok

A legtöbb esetben 2-3 éves időtávra szóló városrészi szintű területi célok meghatározása az egyes városrészek átfogó helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrészi területi fejlesztési célok a település integrált akcióterületi fejlesztéseihez nyújtanak igazodási pontot. Közvetve választ adnak olyan kérdésekre, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során

kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

1. városrészi cél: A Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése (V1)
2. városrészi cél: A Városközpont vonzerejének fejlesztése, a városközpont zöldfelületeinek növelése, azok funkcionális fejlesztése (V2)
3. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész ipari területeinek fejlesztése (V3)
4. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében (V4)
5. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész szegregált társadalmi csoportjainak közösségfejlesztése (V5)
6. városrészi cél: A Külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése (V6)
7. városrészi cél: A Külterületek ökoturisztikai szolgáltatásainak fejlesztése, a városrész természet közeli területeinek fejlesztése (V7)

A Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése (V1)

A városrész Hajdúhadház központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a város járásközponti szerepéből adódóan elvárhatóak. A fejlesztések célja Hajdúhadház Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi szolgáltatások fejlesztése által Hajdúhadház térségi szerepkörének növelése. A fejlesztések megvalósulásával, az egyes szolgáltatások gyors és kényelmes elérhetőségének biztosításával a város a modern kisvárosi életformának megfelelő helyszínéül szolgálhat, valamint közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödik. A megvalósuló beruházások eredményeképpen nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

A Városközpont vonzerejének fejlesztése, a városközpont zöldfelületeinek növelése, azok funkcionális fejlesztése (V2)

A város vonzerejének fejlesztéséhez elengedhetetlen a Városközpont egységes arculatának kialakítása, valamint a városi zöldfelületek arányának növelése, a növényállomány esztétikai színvonalának növelése. A városkép arculatának fejlesztése során ki kell hangsúlyozni a város nevezetes, jellegzetes épületeit, a város történelmi szerkezetét, a csillagerőd palánkrendszerét pedig zöldfelületi fejlesztésekkel kell kiemelni. Továbbá a városi zöldfelületek növelése a városi életminőség javításának egyik meghatározó eleme.

A Városközponton kívüli belterületek városrész ipari területeinek fejlesztése (V3)

A városrész területi célja a város gazdasági szerepének erősítése a városrész iparterületeinek fejlesztésén keresztül. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az ipari területek infrastrukturális fejlesztésére, a területek megközelíthetőségének biztosítására koncentrálnak. A kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni. Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az ipari területek fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl. paktum) sem csak az városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

A Városközponton kívüli belterületek városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében (V4)

A városrészben lakik Hajdúhadház lakosságának több mint 80%-a. A városrészi területi cél éppen ezért a városrész települési-, lakókörnyezetének fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése

prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

A Városközponton kívüli belterületek városrész szegregált társadalmi csoportjainak közösségfejlesztése (V5)

A városrészben található a város összes szegregátuma, ezért a városrész kiemelt fejlesztési célja, hogy a szegregált területek társadalmi csoportjai folyamatosan integrálódjanak a többségi társadalomba. A városrészben megvalósuló fizikai infrastrukturális fejlesztések megvalósulása mellett a lakosság társadalmi integrációjához szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Mindez a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerekhez való hozzáférés biztosításával segíthető elő. A fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet a városban szociális városrehabilitációs programok végrehajtása.

A Külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése (V6)

A Külterületi városrész megközelíthetőségét és infrastrukturális ellátottságának fejlesztését szolgáló intézkedés a külterületi lakosság életkörülményeinek javítása szempontjából a város egyik kiemelt célja. Az elsődleges fejlesztési cél mellett a külterületeken megvalósuló közlekedésfejlesztések közvetve a város belterületeinek elérhetőségét is kényelmesebbé, környezetbarátabbá és biztonságosabbá teszik.

A Külterületek ökoturisztikai szolgáltatásainak fejlesztése, a városrész természet közeli területeinek fejlesztése (V7)

A városrészre megfogalmazott cél a város gazdaságának diverzifikálását, valamint a Külterületi városrész (különösen a város Liget-legelő, valamint Fényestelepét övező területeinek) koordinált fejlesztését szolgálja a térség turisztikai arculatának erősítése által. A városrész a természeti adottságai miatt (Natura 2000 terület, a városrész erdősültsége

kimagasló) rekreációs fejlesztésekre alkalmas terület, így a fejlesztés megvalósulása által a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe.

4.3. A 2025-2030 közötti Gazdasági Program által lefedett időszakban tervezett beruházások:

- A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése: a vasútállomás a városközponttól keletre, a város keleti periferiája mellett helyezkedik el. Az állomás és a vasút menti területek állapota rendezetlen. A fejlesztések hangsúlyos elemét elsősorban a vasútállomás épületének és környezetének felújítása, a vasút melletti területek rehabilitációja jelentené. A fejlesztés keretében valósulna meg a vasút településszerkezetben betöltött erőteljes elválasztó hatásának oldása a vasúti kereszteződéseknel közlekedésbiztonsági beruházások megvalósulásával (vasúti kereszteződésekben fénysorompók kiépítésével, vasútállomásnál a Veszprémy tér és Egres út közötti gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok aluljárós kiépítésével). A vasútállomás infrastrukturális fejlesztése mellett érdemes megvizsgálni a közösségi és kerékpáros közlekedési módok összekapcsolásának lehetőségeit a projektfejlesztés további szakaszaiban (helyközi buszjáratok útvonalának módosítása, kerékpárút hálózat fejlesztése a vasútállomás elérhetőségének biztosítása érdekében, örzött kerékpártároló kialakítása).
- A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:
 - Hajdúhadház és Hajdúsámson közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúvid közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúböszörmény közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
- A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése: a fejlesztés keretében a város belterületi útjainak korszerűsítése, illetve a kiépítetlen belterületi utak aszfalt burkolattal történő ellátása valósulna meg, a fejlesztéseket a csapadékvíz-hálózat fejlesztésekkel, járdaépítésekkel összehangoltan szükséges elvégezni.
- Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése: a város települési környezetének fejlesztése során kiemelt feladatként kell kezelni a városi környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések keretében megvalósítandó belterületi csapadékvíz-

elvezetéshez kapcsolódó beruházásokat. A fejlesztéseket a városi útfejlesztésekkel összhangban szükséges megvalósítani.

- Városi zöldfelületek fejlesztése: az esztétikus városkép megteremtésének fontos eleme a város közterületeinek karbantartása, a város zöldfelületi rendszerének fejlesztése. Zöld és kék infrastruktúra fejlesztése
- Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásainak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése: a város szolgáltató funkciójának megerősítéséhez nélkülözhetetlen a meglévő szolgáltatások színvonalának javítása. A fejlesztések egyaránt érintik a város nevelési-oktatási, szociális és egészségügyi intézményeit. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében pedig további energiahatékonysági fejlesztések.
- Egészségügyi ellátás fejlesztése –
 - Új gyermekorvosi rendelő építése, új körzet kialakítása
 - Felnőtt háziorvosi ellátás új körzettel történő bővítése és az ehhez szükséges épület bővítése/kialakítása.
 - Védőnői szolgálat épületének felújítása szolgáltatás bővítése
 - Fogászati ügyeleti ellátáshoz szükséges fejlesztés,
 - A kötelező ellátáson túl a nőgyógyászati és fizioterápiás szakrendelés létrehozása.
- Új Idősek Otthona építése: a város a szociális törvényben meghatározott feladat-ellátási körrel egy minimum 50 fő befogadására alkalmas idősek otthonát kíván létrehozni
- Szakképző Központ kialakítása: a városban működő szakiskola képzéseinek fejlesztése mellett az önkormányzat támogatja egy új, legalább 150 fő képzésére alkalmas szakképző központ létrehozását. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújtanak.
- Mezőgazdasági utak további fejlesztése: a fejlesztés célja a mezőgazdasági területek megközelíthetőségének biztosítása új mezőgazdasági bekötő- és feltáró út létesítésével.
- A szociális városrehabilitációs területeken a szegregátumok, leromlott városrészek komplex fejlesztése szociális bérlakások felújításával, aszfalt burkolatú utak létrehozásával, közösségi kert kialakítással, ill. a társadalmi integrációt segítő soft

beavatkozások munkaerő-piaci képzések, tartós munkanélküliek foglalkoztatása, közmunka program, szemléletformáló, egészségügyi, bűnmegelőzési és szabadidős programok, sportesemények szervezése céljából van szükség.

- Ipari park kijelölése, alapinfrastruktúrájának kiépítése
- Óvodai férőhelyek bővítése 3 új csoportszoba kialakításával
- Gyümölcsfeldolgozó üzem kialakítása, eszközbeszerzés
- Turisztikai célú szálláshelyek kialakítása/bővítése

5. A NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

Befektetés ösztönzés

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkedvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítése

Az önkormányzat elmúlt években kialakított közfoglalkoztatási programját folytatni szükséges. Fontos, hogy az álláskereső lakosok továbbképzési lehetőségeit minél jobban sikerüljön elősegíteni a szükséges, jól hasznosítható képzések beindításával. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők kisebb eséllyel indulnak az elsődleges munkaerőpiacon, ezért számukra fontos a humán erőforrások piaci- és közfoglalkoztatási igényekhez történő fejlesztése.

Adópolitika célkitűzései

A város szűkös pénzügyi helyzete, az esetleges állami források csökkenése a háborús helyzet, az infláció által okozott gazdasági problémák állami kezelésére tett intézkedések önkormányzatra gyakorolt hatásai bevételek hiányában rákényszeríthetik az önkormányzatot arra, hogy a településen a helyi adók mértékét, a kedvezményezettek és adómentességek körét és a változtatás jogi hátterét figyelembe véve felülvizsgálja.

Kommunikációs és marketing feladatok

A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, akik közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé.

A városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű. A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

6. A FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI:

A gazdasági program sikeres végrehajtásának alapfeltétele, hogy a megfelelő pénzügyi, finanszírozási feltételek rendelkezésre álljanak a város számára. Az egyik legfontosabb feltétel az európai uniós költségvetésben a szükséges fejlesztési források rendelkezésre álljanak. Emellett az állami szervek, intézmények pályázatait által elnyert források és az esetleges, fejlesztési célú egyedi kormánydöntések és célzott források segíthetik a gazdasági program eredményes végrehajtását. Hazai feltételek között jelennek meg továbbá a környező és más hazai településekkel való együttműködések, azok hatékonysága, melyeket a minél szélesebb körű forrásszerzés, kölcsönös előnyszerzés és társadalmi-gazdasági értékteremtés irányába érdemes fordítani. A város fejlesztési, beruházási lehetőségeinek tervezése során szükséges a várható bekerülési költség viszonylag pontos becslése, mivel az előző időszakban sokszor azért kellett az Önkormányzatnak saját erőt rendelni a pályázati források mellé, mivel a tervezés és a megvalósítás időszaka között az építési költségek jelentősen megemelkedtek. A városban keletkező adóbevételekre és a központi költségvetési támogatásokra a program megvalósítását biztosítandó hivatali és helyi közszolgáltatások működésének fenntartása miatt is szükség van, hiszen ezek azok a szervezeti és szolgáltatási elemek, amelyeken keresztül a gazdasági program megvalósítása megtörténik – ez az adóbevételek esetleges további elvonása miatt a város működtetését érintő kockázatként is jelentkezhet.

További belső feltételt jelent a hivatal technikai felszereltsége, eszközállománya, szervezeti és humán erőforrás állománya, illetve azok tudása. A Gazdasági program írása során a meglévő adottságok alapján a városnak adottak az alapfeltételei ahhoz, hogy a gazdasági program megvalósításának előkészítési feladatait megtegye, valamint a leírt fejlesztési elképzelésekhez szükséges projektek generálását, majd későbbi tervezését megindíthassa. Egyes tervezett fejlesztésekre már az előkészítés rendelkezésre állnak, különösen azoknál, amelyek az előző programban nem valósultak meg, ezért ismételt bekerültek a gazdasági programba.